
Funded
by the European Union

Implemented
by the Council of Europe

PROJEKTI KUNDËR KORRUPSIONIT NË SHQIPËRI (PACA)

DOKUMENT TEKNIK

VLERËSIMI I RREZIKUT TË KORRUPSIONIT TË AUTORITETIT SHQIPTAR TË KONKURRENCËS

Përgatitur nga:

Sally Van Sicken, eksperte e Këshillit të Evropës

qershor 2011

CMU-PACA-17A/2011

Përmbajtja

HYRJE/PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE	3
1 FUNKSIONET KRYESORE TË AUTORITETIT SHQIPTAR TË KONKURENCËS	5
1.1 INSTITUCIONET	5
1.2 HAPJA DHE ZHVILLIMI I HETIMEVE/PROCEDURAVE ADMINISTRATIVE	8
1.3 PARASHIKIMET MATERIALE TË LIGJIT.....	10
1.4 AFATET E VENDIMEVE	12
1.5 BASHKËPUNIMI ME INSTITUCIONET E TJERA PUBLIKE/AGJENCITË	13
1.6 SANKSIONET, ANKESAT DHE EKZEKUTIMI.....	13
1.7 PROCEDURAT, VENDIMET DHE SANKSIONET	15
2 RREZIQET E KORRUPSIONIT NË FUNKSIONIMIN E AUTORITETIT SHQIPTAR TË KONKURENCËS	22
2.1 PAVARËSIA FUNKSIONALE E KOMISIONIT TË KONKURENCËS	22
2.2 KUADRI LIGJOR QË RREGULLON VEPRIMTARINË E ASHK-SË.....	23
2.3 RREZIQE TË KORRUPSIONIT LIDHUR ME ETIKËN	27
2.4 PAFUQIA E REKOMANDIMEVE TË ASHK-SË	28
2.5 MJEDISI I EKZEKUTIMIT	29
3 REKOMANDIME	29
3.1 KUADRI LIGJOR.....	29
3.2 PAVARËSIA FUNKSIONALE E ASHK-SË.....	30
3.3 TRANSPARENCA.....	31
4 BURIMET E STUDIMIT	32
4.1 RAPORTET/STUDIMET/KËRKIMET PËR KONKURENCËN NË SHQIPËRI	32
4.2 PUBLIKIME TË AUTORITETIT SHQIPTAR TË KONKURENCËS	34
4.3 BURIME TË TJERA TË SË DREJTËS SË KONKURENCËS DHE POLITIKËS SË KONKURENCËS	35
4.4 AKTORËT E INTERVISTUAR NGA EKSPERTI VENDOR I PACA-S, Z. ZEF PRECI	36
5 SHTOJCAT.....	39
5.1 SHTOJCA 1: FRAGMENTE TË SHKËPUTURA NGA POLITIKA KOMBËTARE E KONKURENCËS	39
5.2 SHTOJCA 2: PËRAFRIMI I LEGJISLACIONIT	40
5.3 SHTOJCA 3: PROJEKT-LIGJI PËR ASHK-NË NË PËRGATITJE	42

Për çdo informacion shtesë lutemi të kontaktoni me:

Njësia kundër Korrupsionit dhe
Mashtrimit
Divizioni i Krimin Ekonomik
Drejtoria për Bashkëpunim - DG-HL
Këshilli i Evropës
F-67075 Strasbourg Cedex FRANCE
Tel +33 388 41 29 76/Fax +33 390 21 56 50
Email: lado.lalovic@coe.int
Faqja zyrtare: www.coe.int/ekonomikcrime

Ky dokument është hartuar me ndihmën financiare të Bashkimit Evropian. Pikëpamjet e shprehura në të nuk duhet të interpretohen në asnjë mënyrë se pasqyrojnë mendimin zyrtar të Bashkimit Evropian apo të Këshillit të Evropës.

HYRJJE/PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE

Veprimtaria 1.1.3 të Projektit PACA, parashikon zhvillimin e vlerësimit të rreziqeve të korrupsionit në institucione ose sektorë/fusha të përzgjedhura. Ky Dokument Teknik bën një vështrim të përgjithshëm të funksionimit të Autoritetit Shqiptar të Konkurrencës (ASHK), hetimeve që ai ka zhvilluar dhe sanksioneve që ka vendosur, me qëllimin për të bërë një vlerësim të rreziqeve të korrupsionit, objekt i të cilave mund të bëhet Autoriteti. Në dhjetor 2010, PACA përfundoi Vlerësimin Paraprak të ASHK-së dhe e përdori këtë Vlerësim si pikënisje për përfundimin e Vlerësimit të Rrezikut. Një pjesë e madhe e informacionit në këtë raport u mbledh gjatë Vlerësimit Paraprak, dhe nuk u verifikua nga ekspertja ndërkombëtare. Duhet nënvizuar se ky Raport paraqet një vlerësim të rreziqeve dhe faktorëve që mund të shkaktojnë ose të rrisin rrezikun e ardhjes së korrupsionit, dhe nuk përbën në asnjë mënyrë vlerësim të rasteve konkrete të korrupsionit në funksionimin e ASHK-së apo të institucioneve të tjera të përmendura në Raport.

Gjetjet kryesore të Vlerësimit janë këto:

- Kuadri ligjor formal është kryesisht në harmoni me *acquis* të BE-së
- Megjithatë disa aspekte të kuadrit ligjor përmbajnë rreziqe të korrupsionit – konkretisht:
  - procesi i emërimit të anëtarëve nuk e garanton në mënyrë të mjaftueshme pavarësinë e Komisionit të Konkurrencës, i cili është organi vendimmarrës i ASHK-së;
  - parashikimet e Ligjit të Konkurrencës janë tepër të paqarta dhe jo mjaftueshmërisht të qartësuar me akte nënligjore ose udhëzime – duke lënë vend në mënyrë të panevojshme për sjellje korruptive, ose përshtypjen e kësaj lloj sjelljeje. Këto përfshijnë rregullat që:
    - kufizojnë zbatimin e ligjit për ato ndërmarrje që kanë ose mund të kenë ndikim në treg, dhe jo për kategorinë e dallueshme më lehtësisht, ndërmarrjet e përkufizuara në ligj si persona që kryejnë veprimtari ekonomike;
    -
    - ofrojnë një ndërthurje të ndërlikuar të ndalimit të përgjithshëm të marrëveshjeve kundër konkurrencës, mundësisë së përjashtimit, mundësisë së paraqitjes së kërkesës për përjashtim *ex post*, dhe mundësisë së lehtësimit.

- rregullat për njoftimin e përqendrimeve kërkojnë njoftime në rastet kur përqendrimi nuk do ta cenonte konkurrencën në Shqipëri por ku procedura e njoftimit dhe autorizimit gjenerojnë rreziqe të korrupsionit.
- Mangësitë më serioze në funksionimin e ASHK-së dhe të KK-së, megjithatë, qëndrojnë në shkallën dukshëm të lartë të pafuqisë së ekzekutimit të vendimeve. Komisioni duket i kujdesshëm në nxjerrjen e vendimeve ligjore të rrepta, që do të preknin interesa të fuqishme ekonomike dhe Qeveria duket se mund t'i shpërfillë rekomandimet e tij. Që nga 1 janari 2011 janë iniciuar procedurat për ekzekutimin e vetëm tre prej sanksioneve (gjobave) të vendosura nga KK deri më sot, dhe asnjë nuk është ekzekutuar, megjithëse në dhjetor 2011 ASHK e informoi PACA-n se ishin iniciuar procedurat për ekzekutimin e të gjitha vendimeve. Ndonëse vjelja e gjobave mund të përmirësohet ndjeshëm me zbatimin e ndryshimeve më të fundit në Ligj, që ASHK të përmbushë rolin e tij në mënyrë optimale rekomandimet e tij do të duhet të merren seriozisht nga Qeveria e Shqipërisë.

Rekomandimet e Vlerësimit janë këto:

- Ligji i Konkurrencës duhet të ndryshohet me qëllim që të zbatohet për të gjitha ndërmarrjet dhe jo vetëm për ato që mund të kenë ndikim në treg.
- Rregullat për njoftimin e bashkimeve duhet të ndryshohen për të kërkuar që të paktën dy palë në transaksion të ketë secila një qarkullim mbi një prag të vendosur në Shqipëri.
- Rregullat për llogaritjen e gjobave duhet të qartësohen, dhe mundësia për lehtësim duhet të kufizohet në marrëveshjet ndërmjet konkurruesve për të përcaktuar çmimet, ndarë tregjet ose për të manipuluar tenderët.
- Duhet të shqyrtohet ndërmarrja e reformave në procesin e emërimit të anëtarëve të Komisionit, të cilat do të mundësonin gamë më të gjerë institucionesh propozuese të anëtarëve. Po kështu, të ulet mundësia e Kuvendit për të shkelur pavarësinë e Komisionit, ndryshimet në paga të miratuara nga Kuvendi duhet të shtyhen për më vonë, dhe duhen shqyrtuar kritere më objektive për largim nga detyra.
-
- Kodit të Procedurës Administrative duhet të interpretohet më qartë, me qëllim që anëtarët dhe punonjësit e ASHK-së të mbrohen nga paditë civile për vendimet e marra në mirëbesim gjatë ushtrimit të detyrave të tyre.
- ASHK duhet të vlerësojë dhe shqyrtojë rritjen e fushës së veprimit të arkivit të tij të punën e brendshme të ndërmjetme, për të siguruar regjistrimin e plotë të të gjitha procedurave.

- Ligji i Konkurrencës duhet të përcaktojë se të gjitha aktet nënligjore dhe vendimet e Komisionit duhet të hyjnë në fuqi vetëm pas botimit në Gazetën Zyrtare, dhe se të gjitha vendimet e KK-së duhet të bëhen plotësisht publike (me përpilim të kujdesshëm, për të mbrojtur sekretet tregtare).
- Qeveria duhet të nxjerrë një deklaratë të përgjithshme ose zotim për të dhënë – në rastet kur ASHK ka bërë një rekomandim për këtë – përgjigje publike brenda afatit të vendosur nga ASHK, që shpjegon se si do të trajtohen problemet e lidhura me konkurrencën, ose përse beson se interesit publik i shërbehet më mirë që kjo gjë të mos bëhet.

1 FUNKSIONET KRYESORE TË AUTORITETIT SHQIPTAR TË KONKURRENCËS

Institucionet, rregulloret dhe politikat shqiptare të konkurrencës mbështeten në Ligjin e vitit 2003 për Mbrojtjen e Konkurrencës (këtëj e tutje Ligji i Konkurrencës), i ndryshuar në vitin 2010. Në përgjithësi, Ligji zbaton parashikimet e Ligjit dhe rregulloreve të BE-së për Konkurrencën, dhe është në linjë me kërkesat e Marrëveshjes së Stabilizim Asociimit (MSA) lidhur me tregun e brendshëm. Ligji rregullon të gjitha çështjet e konkurrencës, me përjashtim të abuzimit me markat tregtare. Ligji përcakton se për kë zbatohet, përdor të njëjtën gjuhë si në TFEU (Traktati për Funksionimin e Bashkimit Evropian) lidhur me marrëveshjet dhe shpërdorimin e pozitës dominante, kërkon njoftimin paraprak të përqendrimeve, si dhe formon Autoritetin Shqiptar të Konkurrencës (ASHK), përgjegjës për monitorimin dhe parandalimin e praktikave anti-konkurrese. Ligji i vitit 2003 zëvendësoi ligjin e mëparshëm të vitit 1995. Ligji u ndryshua në tetor 2010 për ta përafuar më shumë ligjin shqiptar me parashikimet e TFEU-t dhe rregulloret e BE-së.¹

Dokumenti i vitit 2006 për Politikën Kombëtare të Konkurrencës përcakton se qëllimi kryesor të politikës së konkurrencës është korrigjimi i shtrembërimeve të tregut.² Qëllimi i Ligjit të Konkurrencës është mbrojtja e konkurrencës së lirë dhe të efektshme në treg. Nuancat e ndryshme, si dhe veshja e ASHK-së me kompetenca për të ndërmarrë hetime sektoriale, tregon se fusha e veprimit të ASHK-së shkon përtej ekzekutimit të Ligjit të Konkurrencës dhe përfshin avokacinë pozitive për ndryshime pro konkurrencës.

1.1 Institucionet

Statusi i ASHK-së si institucion i pavarur publik bazohet në Ligjin e Konkurrencës. ASHK përbëhet nga dy organe:

¹ Ligji numër 9121 për Mbrojtjen e Konkurrencës, 27 korrik 2003, i ndryshuar me Ligjin numër 9499 (3 prill 2006) dhe Ligjin numër 10,317 (16 shtator 2010).

² Për më shumë hollësi shih Shtojcën numër 1

- Komisioni i Konkurrencës (KK) – organi vendimmarrës i ASHK-së, që zgjidhet dhe kontrollohet nga Kuvendi.
- Sekretariati – organi administrativ dhe hetimor i ASHK-së.

Komisioni vepron si organ kolegjal i përbërë nga Kryetari, Zëvendëskryetari dhe tre anëtarë. Të pesë anëtarët zgjidhen nga Kuvendi—dhe Kryetari emërohet nga Kuvendi—me propozime të Presidentit të Republikës (1 anëtar), Këshillit të Ministrave (2 anëtarë) dhe Kuvendit (2 anëtarë). Ata gëzojnë një mandat 5 vjeçar përderisa nuk ndodh asnjëra prej rrethanave të parashikuara nga Ligji, si pasoje e së cilës Kuvendi vendos të largojë anëtarin nëpërmjet të njëjtës procedure si për zgjedhjen e tij. Mandati mund të zgjatet dy herë.

Sekretariati është organi administrativ dhe hetimor i ASHK-së. Ai kryesohet nga Sekretari i Përgjithshëm, i cili emërohet nga Komisioni. Inspektorët e Sekretariatit gëzojnë statusin e nëpunësit civil dhe përzgjidhen sipas procedurave të parashikuara në ligjin për nëpunësit civilë.

Që nga mesi i vitit 2007 ASHK ka pasur një personel prej 35 vetash.³ Për momentin KK përbëhet nga 5 anëtarë (komisionerë) dhe Sekretariati i 3 drejtorive dhe 1 seksioni, përkatësisht: Drejtoria e Mbikëqyrjes së Tregjeve (10 anëtarë), Drejtoria e Çështjeve Juridike dhe Integritimit Evropian (6 anëtarë), Drejtoria e Burimeve Njerëzore dhe Dokumentacionit (5 anëtarë), dhe Sektori i Monitorimit të Tregut (3 anëtarë). Ky numër personeli mund të mendohet pak a shumë i ulët, po të kemi parasysh fushën e veprimtarisë dhe mandatin e këtij institucioni, të parashikuar në ligj. Ligji është i gjerë në zbatueshmërinë e tij, pasi mbulon veprimtaritë në treg të një game të gjerë subjektsh fizike ose juridike, si private, ashtu dhe publike, dhe filialet e tyre, si dhe ato subjekte të cilat, si rezultat i veprimtarisë tregtare jashtë Shqipërisë, ndikojnë në tregun e brendshëm. Kjo fushë veprimi dhe kushtet e parashikuara nga Ligji theksojnë nevojën për funksionim efikas të ASHK-së.

Sigurimi i pavarësisë dhe profesionalizmit të Komisionit janë qëllimet e parashikimeve të Ligjit të Konkurrencës, i cili përcakton kriteret dhe procedurat për emërimin dhe shkarkimin e anëtarëve të Komisionit. Një ndër kriteret e emërimit është ai që anëtarët nuk mund të jenë në struktura drejtimi të ndonjë partie politike ose grupimi tregtar. Megjithatë, pavarësia e Komisionit mund të zvogëlohet për shkak të parashikimit të Nenit 21(4) që paga e anëtarëve të Komisionit vendoset nga Kuvendi, si dhe të paqartësisë së kushtit për shkarkim—për shkak se ka “shkelur rëndë ligjin dhe etikën e punës gjatë kryerjes së detyrës”—sipas Nenit 22(3). Kriteret për të siguruar profesionalizëm përfshijnë vjetërsinë në punë në profesion jo më pak se 15 vjet, dhe të jenë të njohur për kontributin e tyre në fushën e shkencave ekonomike dhe juridike, ose për aftësitë drejtuese dhe ‘profesionalitetin e shfaqur në sektorë të ndryshëm të ekonomisë’. Ligji nuk përcakton cilësi etike të kandidatëve,

---

³ Vendim i Kuvendit të Shqipërisë Nr. 96, 30 prill 2007 “Për miratimin e strukturës dhe organigramit të Autoritetit Shqiptar të Konkurrencës”, Gjendet në:
<http://www.caa.gov.al/legal.asp>

përveç faktit se kandidati nuk duhet të jetë përjashtuar nga puna ose shërbimi civil me masa disiplinore.

Krahas rregullave në ligjin për nëpunësit civilë, punonjësit e Sekretariatit, anëtarët e Komisionit dhe të gjithë personat e tjerë të autorizuar nga Komisioni për zbatimin e Ligjit të Konkurrencës ruajnë sekretin profesional dhe nuk i japin të dhëna konfidenciale, të siguruara gjatë kryerjes së detyrave të tyre, asnjë personi ose institucioni, me përjashtim të rasteve kur duhet të dëshmojnë përpara gjykatës (Neni 30), ose në bazë të një marrëveshjeje dypalëshe ose shumëpalëshe me autoritete të huaja të konkurrencës, me kusht që këto autoritete të huaja të respektojnë të njëjtat kushte dhe garanci të sekretit tregtar si në Shqipëri (Neni 71).

Kodi i Procedurës Administrative përcakton rregullat për funksionimin e organeve publike që kanë rëndësi të veçantë në sjelljen e Autoritetit të Konkurrencës. Tre fushat e theksuara këtu janë përgjegjësitë e punonjësve për dëmet që iu shkaktojnë personave privatë gjatë ushtrimit të detyrave zyrtare të tyre, detyrat e nëpunësve civilë për të shmangur konfliktet e interesit, dhe detyrimi për dhënien e arsytimit faktik dhe ligjor që formon bazën e akteve administrative.

Neni 14 parashikon që organet e administratës publike dhe punonjësit e tyre mbajnë përgjegjësi për dëmet që u shkaktojnë personave privatë nëpërmjet marrjes së vendimeve të paligjshme, refuzimit të paligjshëm për të marrë vendime, dhe dhënies së informacioneve shkresore të pasakta për personat privatë, si për çdo shkak apo rast tjetër të parashikuar me ligj. Duke ngarkuar me përgjegjësi si organet e administratës publike, ashtu dhe punonjësit e tyre, për dëmet e shkaktuara, ndër të tjera, nga marrja e vendimeve të paligjshme, Neni 14 i Kodit të Procedurës Administrative mund të synojë t'i japë çdo punonjësi shtysa më të mëdha për të përdorur procese të duhura vendimmarrëse. Megjithatë, ekziston rreziku që punonjës të veçantë të kërcënohen me padi për dëmet e shkaktuara nga vendimet që marrin në mirëbesim gjatë përmbushjes së detyrave zyrtare të tyre. Për shembull, zakonisht gjykatat nuk i mbështesin vendimet e autoriteteve të konkurrencës. Ky kërcënim me përgjegjësi personale për dëmet e shkaktuara mund të bëjë që punonjësit ta ndryshojnë sjelljen e tyre, ndoshta duke mos i paraqitur Komisionit rekomandime për veprim, kur ata e shohin këtë gjë të arsyeshme, sepse ekziston rreziku që gjykata të shpallë që ky veprim nuk është në pajtim me Ligjin e Konkurrencës. Për të ruajtur integritetin e ASHK-së, është e rëndësishme që Neni 14 i Kodit të Procedurës Administrative të interpretohet në mënyrë të tillë që të mbrojnë vendimet e arsyeshme të marra nga punonjësit e ASHK-së gjatë ushtrimit të detyrave zyrtare të tyre.

Lidhur me konfliktin e interesit, Ligji i Konkurrencës përpiket të sigurojë pavarësinë nga interesat e biznesit duke u kërkuar anëtarëve ta përjashtojnë vetveten në rastet ku ata kanë një interes, ose kanë përfaqësuar një palë (Neni 23), dhe duke kërkuar që ata anëtarë të mos 'merren me veprimtari ekonomike'. Së dyti, Nenet 37 deri në 43 të Kodit të Procedurës Administrative përcaktojnë kur dhe si skualifikohen nëpunësit civilë për shkak të konfliktit të interesit. Nëpunësi civil nuk mund të marrë pjesë në një proces vendimmarrës administrativ, apo të përfaqësojë organin administrativ, në

rastet kur punonjësi ka një interes personal direkt apo indirekt në çështjen në fjalë, ose bashkëshorti apo bashkëjetuesi ose të afërmit e tij deri në shkallë të dytë kanë një interes direkt apo indirekt në çështjen në fjalë, ose punonjësi apo këta persona kanë një interes direkt apo indirekt në një çështje të ngjashme me çështjen në fjalë, ose në rast se nëpunësi civil ka marrë pjesë si ekspert, këshilltar apo avokat në çështjen në fjalë, ose debitor ose kreditor i palëve, ose në rast se palët e interesuara kanë nisur një proces gjyqësor kundër tij. Nëpunësi civil duhet të lajmërojë menjëherë eprorin e tij ose drejtuesin e organit kolegjal, në rastet kur duhet të skualifikohet. Nëse nuk vepron kështu, ai përballet me gjoba të rënda. Nenet 37 deri në 43 të Kodit përcaktojnë rregullat për skualifikimin e nëpunësit civil për shkak të konfliktit të (mundshëm të) interesit. Neni 38 parashikon që nëpunësi civil duhet të lajmërojë menjëherë eprorin e tij ose drejtuesin e organit kolegjal nëse duhet të përjashtohet nga vendimmarrja. Së treti, anëtarët e Komisionit të Konkurrencës, Shefi i Kabinetit, këshilltarët ligjorë të Komisionit, Sekretari i Përgjithshëm dhe shefat e drejtorive të ASHK-së janë drejtpërdrejt objekt i Ligjit për Parandalimin e Konfliktëve të Interesit në Ushtrimin e Funksioneve Publike (i cili u pasqyrua/transpozua edhe në Rregulloren e vetë ASHK-së për Parandalimin e Konfliktëve të Interesit në Kryerjen e Funksioneve Publike), dhe i Ligjit për Deklarimin dhe Kontrollin e Pasurive dhe Detyrimeve Financiare të Personave të Zgjedhur dhe Disa Zyrtarëve Publikë. Këto ligje vendosin detyrime të gjera ndaj zyrtarëve publikë për të shmangur konfliktet e interesit, për të deklaruar konfliktet e interesit në bazë rast pas rasti, dhe gjithashtu për të deklaruar çdo vit pasuritë e tyre. Krahas kësaj, sipas Kryetarit të Komisionit, me marrjen e përgjegjësive për një çështje të caktuar, zyrtarët e ASHK-së duhet të plotësojnë një deklaratë me shkrim për çdo konflikt interesi, e cila përfshihet në dosjen e çështjes. Për sa u përket institucioneve të tjera, zyrtarët të cilët janë objekt i këtyre ligjeve, mund të hetohen nga Inspektorati i Lartë për Deklarimin dhe Kontrollin e Pasurive, institucioni i pavarur përgjegjës për ekzekutimin e të dy ligjeve.

Nenet 105 deri në 110 të Kodit të Procedurës Administrative kanë të bëjnë me vlefshmërinë e akteve administrative, për shembull, vendimet e Komisionit të Konkurrencës. Me interes të veçantë janë rregullat që aktet administrative të përfshijnë shpjegimin e fakteve, që janë bërë shkas për nxjerrjen e aktit, dhe bazën ligjore të aktit, dhe shpjegimin e kuptimit të aktit. Detyrimet për të shpjeguar bazën faktike, bazën ligjore dhe arsyetimin për vendimet lidhur me konkurrencën mund të ndihmojnë në uljen e rrezikut të korrupsionit. Në veçanti, në rast se palët mund t'i kundërshtojnë këto baza, atëherë është më e vështirë të mbrohen vendimet e papajtueshme me faktet, ligjin ose arsyen. Publikimi në kohë në Buletinën Zyrtar të vendimeve të Komisionit të Autoritetit të Konkurrencës, siç parashikohet në Rregulloren për Funksionimin e Autoritetit të Konkurrencës, Neni 12/1, ndihmon të sigurohet që palët të kenë dijeni dhe të kuptojnë bazat e vendimeve.

1.2 Hapja dhe zhvillimi i hetimeve/procedurave administrative

Hetimet e ASHK-së mund të jenë të përgjithshme (për një sektor ekonomik) ose të veçanta (për një veprim, rast ose kërkesë të caktuar). Procedurat administrative për hetimet bazohen në rregullat e Kodit të Procedurës Administrative, Ligjit të

Konkurrencës dhe akteve nënligjore përkatëse. Sekretariati organizon dhe zhvillon procedura administrative, gjetjet e të cilit i paraqiten më pas Komisionit për vendimmarrje. Komisioni trajton të gjitha çështjet/nismat e paraqitura nga Sekretariati ose, në raste të veçanta, nga burime të tjera.

Katër fushat kryesore në të cilat mund të përqendrohen hetimet e ASHK-së janë këto:

- *Studime të tregut.* ASHK mund të kryejë një hetim të përgjithshëm në një sektor të ekonomisë. Këta sektorë identifikohen nga ngurtësia e çmimeve ose rrethana të tjera, që tregojnë se konkurrenca në treg po kufizohet ose shtrembërohet. Ndonëse ASHK mund t'i fillojë këto studime me nismën e tij, ato mund të kërkohen edhe nga Kuvendi ose organet rregullatore të sektorëve përkatës të ekonomisë.
- *Përqendrim.* ASHK monitoron dhe shqyrton praktikën e përqendrimeve lidhur me përfundimin e kontrollit, bashkimin e ndërmarrjeve dhe krijimin e një shoqërie të re, kur të paktën njëra prej palëve ka xhiro në Shqipëri. ASHK ndalon ato përqendrim që kufizojnë ndjeshëm konkurrencën në treg ose në një pjesë të tij. Ndërmarrjet e përfshira në përqendrim, të cilat arrijnë pragje të caktuara, duhet të njoftojnë ASHK-në.
- *Marrëveshjet.* ASHK është përgjegjës për hetimin e marrëveshjeve ndërmjet ndërmarrjeve, si atyre horizontale (ndërmjet konkurruesve), ashtu dhe atyre vertikale (ndërmjet klientëve dhe furnizuesve të tyre). Marrëveshjet që dëmtojnë ose mund të dëmtojnë konkurrencën ndalohen, por ASHK mund të miratojë përjashtime në kushte të caktuara të parashikuara në ligj. Ashtu si në BE, ekzistojnë si përjashtimet në bllok, për kategori të caktuara marrëveshjesh, ashtu dhe mundësia e përjashtimeve individuale.
- *Abuzimi me pozitën dominuese.* Abuzimi me pozitën dominuese ndalohet. ASHK monitoron ndërmarrjet që zotërojnë pozitë dominuese në treg, dhe kryen hetime të rasteve të dyshuara ose të pretenduara të abuzimit.

Hetimet mund të ndërmerren në tre mënyra të ndryshme:

- *Fillimi i procedurës administrative bazuar në kërkesën/ankesën e ndërmarrjeve të interesuara.* Njoftimet e përqendrimeve janë shembulli më i zakonshëm.
- *Fillimi i procedurave administrative me nismën e ASHK-së.* Burim i zakonshëm janë monitorimi dhe analizat në vazhdimësi të tregut nga ana e ASHK-së.
- *Fillimi i procedurave administrative në bazë të një kërkesë/ankese të tretëve.* Ankesat mund të paraqiten në formë të shkruar ose gojarisht. ASHK duhet t'i procesojë të gjitha ankesat.

Brenda 24 orëve nga paraqitja e ankesës/kërkesës, Sekretariati vlerëson nëse kërkesa është brenda juridiksionit të Autoritetit të Konkurrencës, njofton Komisionin për vlerësimin dhe identifikon seksionin ose drejtorinë në kompetencë të së cilës përfshihet kërkesa. Pala që ka paraqitur ankesën ose kërkesën duhet të njoftohet nga Sekretari i Përgjithshëm brenda 15 ditëve nëse Komisioni do ta hetojë çështjen. Në rast se hetimi paraprak zbulon tregues të kufizimit të konkurrencës, me miratim të Komisionit hapet hetim i thelluar. Komisioni përcakton radhën dhe kohën e hetimeve.

Me autorizim të Komisionit, Sekretariati mund të ushtrojë kontroll në mjediset e ndërmarrjeve dhe, me vendim të Gjykatës së Qarkut, në vendbanimet e drejtorëve, zyrtarëve dhe punonjësve të ndërmarrjeve. Sekretariati mund të shqyrtojë shkresat e veprimtarisë së biznesit dhe të marrë kopje të tyre ose, nëse e sheh të nevojshme, të sekuestrojë sende. Sekretariati mund të kërkojë ndihmën e Policisë së Shtetit Shqiptar.

Në përfundim të procedurës administrative/hetimit, ASHK duhet të njoftojë palët e interesuara për rezultatet, përfshirë çdo sanksion (gjobë) të vendosur. Po kështu, Vendimet e Komisionit për shkeljet duhet të publikohen në Buletinin Zyrtar të Autoritetit.

1.3 Parashikimet materiale të Ligjit

1.3.1 Përqendrimi i ndërmarrjeve

Ligji shqiptar i Konkurrencës e përkufizon përqendrimin dhe kontrollin e ndërmarrjeve në mënyrë të ngjashme me atë të përcaktuar në Rregulloret e Këshillit të BE-së. Mbi ndërmarrjet e përfshira në bashkim, ose që përftojnë paketën kontrolluese, ose themelojnë ndërmarrje të përbashkëta, Ligji vendos detyrimin për të njoftuar ASHK-në brenda 30 ditëve nga data e marrëveshjes së bashkimit, blerjes ose themelimit të ndërmarrjes së përbashkët, në rast se tejkalohe pragje të caktuara të xhiros. Mosnjoftimi është objekt gjobitjeje.

Ndryshimet e vitit 2010 e ulën masivisht (me faktor 10) pragun në të cilin palët duhet të njoftojnë bashkimet ose përfitimet. Përqendrimet e ndërmarrjeve, domethënë, bashkimet, përfitimet ose ndërmarrjet e përbashkëta, tani duhet t'i njoftohen ASHK-së në rast se në vitin përpara përqendrimin, plotësohen këto dy kushte:

- xhiroja të gjitha palëve pjesëmarrëse së bashku në tregun ndërkombëtar ka qenë mbi 7 miliardë lekë, **dhe** xhiroja e të paktën njëres prej ndërmarrjeve pjesëmarrëse në tregun e brendshëm ka qenë mbi 200 milionë lekë.
- xhiroja e të gjitha palëve pjesëmarrëse së bashku në tregun e brendshëm ka qenë mbi 400 milionë lekë **dhe** xhiroja e të paktën njëres prej ndërmarrjeve pjesëmarrëse në tregun e brendshëm ka qenë mbi 200 milionë lekë

1.3.2 Marrëveshjet

Ligji i Konkurrencës ndalon të gjitha marrëveshjet që kanë si objekt ose si pasojë pengimin, kufizimin ose shtrembërimin e konkurrencës. Kjo është paralele me gjuhën e Traktatit për Funkcionimin e Bashkimit Evropian. Megjithëse paralele edhe me Ligjin e Konkurrencës të Bashkimit Evropian, ndalimi i përgjithshëm zbutet me një sërë mundësish përjashtimi. Marrëveshjeve që nuk e kufizojnë ndjeshëm konkurrencën dhe që nxisin përparim ose efikasitet të përcaktuar ekonomike, mund t'u miratohet "përjashtim individual" (Neni 5). Disa marrëveshje vertikale përjashtohen në bazë të rregullave të përcaktuara (Neni 6), kurse marrëveshjet me rëndësi të vogël përjashtohen në vetë ligj (Neni 7), e njëjtë me strukturën e përjashtimeve në bllok në rregullat e BE-së. Marrëveshjet e ndaluara janë të njëjta me ato në rregullat e BE-së, për shembull, marrëveshjet të cilat kanë si objekt ose si pasojë pengimin, kufizimin ose shtrembërimin e konkurrencës, ku përmenden konkretisht marrëveshjet që caktojnë çmimet, kufizojnë furnizimin, krijojnë pengesa për hyrjen në treg, ndajnë tregjet ose burimet e furnizimit, zbatojnë kushte të ndryshme për transaksione të njëjta me palë të tjera tregtare, duke i vendosur ato në gjendje të pafavorshme, ose kushtëzojnë lidhjen e kontratave me pranimin nga palët e tjera kontraktuese të detyrimeve shtesë që, për nga natyra ose nga përdorimi i tyre tregtar, nuk kanë lidhje me objektin e këtyre kontratave.

Komisioni është organi i vetëm kompetent që miraton përjashtime, sipas neneve 5, 6 dhe 7. Për të përfituar përjashtim individual, ndërmarrjet ose bashkimet e ndërmarrjeve duhet të njoftojnë ASHK-në, duke ofruar informacion të vërtetë. Në rast se vendos të mos e pranojë përjashtimin, Komisioni nuk mund të vendosë gjoba për shkelje të ligjit gjatë periudhës kur kërkesa ka qenë në shqyrtim e sipër. Vendimet për të përjashtuar një marrëveshje mund të revokohen me pasojë prapavepruese në rast se, ndër të tjera, ndryshon baza faktike për vendimin, ose palët abuzojnë me përjashtimin e miratuar. Në rast të një padie për dëmtim si rezultat i një marrëveshjeje të ndaluar, kur i padituri më pas bën kërkesë për përjashtim, atëherë Gjykata e Qarkut duhet të pezullojë procedurën gjyqësore dhe të presë nëse Komisioni vendos të miratojë përjashtim (Neni 68).

1.3.3 Abuzimi me pozitën dominuese

Ligji i Konkurrencës ndalon abuzimin me pozitën dominuese dhe jep një listë joshteruese të këtij abuzimi. Formulimi është paralele me atë të Traktatit për Funkcionimin e Bashkimit Evropian. Përkufizimi i asaj që përbën pozitë dominuese është i njëjtë me atë të Gjykatës Evropiane të Drejtësisë në çështjen United Brands kundër Komisionit Evropian, dhe përkufizohet si situata kur pushteti ekonomik i mbajtur nga një ose më shumë ndërmarrje u jep atyre mundësinë të parandalojnë konkurrencën e efektshme në treg, buke i bërë ato të afta të veprojnë në mënyrë të pavarur nga pjesëmarrësit e tjerë në treg në drejtim të furnizimit ose kërkesës si konkurreues ose klientë.

Abuzimi me pozitën dominuese mund të kryhet nga një ose më shumë ndërmarrje, dhe përkufizohet si:

- vendosja, në mënyrë të drejtpërdrejtë ose të tërthortë, e çmimeve të padrejta të blerjeve ose shitjeve, ose e kushteve të tjera të padrejta të tregtimit;
- kufizimi i prodhimit, tregjeve ose zhvillimit teknik;
- zbatimi i kushteve jo të barabarta për veprime tregtare të njëjta me palët, duke i vendosur ato në gjendje të pafavorshme konkurrence;
- vendosja e kushteve për lidhjen e kontratave me palët e tjera, që këto të fundit të pranojnë detyrime shtesë, të cilat, për vetë natyrën e tyre ose sipas praktikave tregtare, nuk kanë lidhje me objektin e kontratave në fjalë.

Formulimi i Ligjit të Konkurrencës është paralel me atë të qasjes së Bashkimit Evropian ndaj abuzimit të dominimit dhe, në sfond, angazhimi për të zbatuar *acquis communautaire* nënkupton tërësinë e vendimeve të Gjykatës së Drejtësisë për dominimin e tregut dhe abuzimi i tij është gjithashtu pjesë e ligjit.

1.4 Afatet e vendimeve

Në bazë të Ligjit të ndryshuar:

- Brenda 24 orëve nga momenti i paraqitjes së ankesës/kërkesës, Sekretariati vlerëson nëse kërkesa është brenda juridiksionit të Autoritetit të Konkurrencës, njofton Komisionin për vlerësim dhe identifikon seksionin ose drejtorinë në kompetencën e së cilës është kërkesa. Pala që paraqiti ankesën ose kërkesën duhet të njoftohet nga Sekretariati brenda 15 ditëve nëse Komisioni do ta hetojë çështjen. Komisioni cakton radhën dhe kohën e hetimeve që do të zhvillohen, si dhe afatin lidhur me të.
- ASHK duhet të vendosë për miratimin ose ndalimin e përqendrimeve brenda dy muajve nga data e marrjes së njoftimit. Në rast se Komisioni nuk merr vendim brenda dy muajve, bashkimi i propozuar do të quhet i autorizuar. Afati për procedurën paraprake mund të shtyhet me dy javë, nëse ndërmarrjet pjesëmarrëse kanë paraqitur - brenda një muaji nga njoftimi që i kanë bërë Komisionit për përqendrimin – zotime për të marrë masa për eliminimin e 'shenjave të krijimit ose forcimit të pozitës dominuese'.
- Në rast se Komisioni vendos të ndërmarrë hetim të thelluar për ndonjë çështje (domethënë, përqendrim, marrëveshje mundësisht të ndaluara ose abuzim me pozitën dominuese), hetimi duhet të zhvillohet brenda tre muajve. Ky afat mund të zgjatet deri në dy muaj të tjerë në të njëjtat rrethana si për procedurën paraprake, përveç faktit që zotimi i ndërmarrjeve duhet t'i paraqitet Komisionit brenda dy muajve nga data e fillimit të hetimit. Ligji nuk përcakton ndonjë kufi se sa herë mund të zgjatet hetimi.

1.5 Bashkëpunimi me institucionet e tjera publike/agjencitë

Institucionet publike në nivel qendror dhe vendor duhet të bashkëpunojnë me ASHK-në duke dhënë informacionin dhe dokumentet e nevojshme. Në rast të një hetimi, ligji i detyron palët e interesuara t'i paraqesin ASHK-së informacionin dhe dokumentacionin e kërkuar në lidhje me çështjen në shqyrtim. Bashkëpunimi i Qendrës Kombëtare të Regjistrimit (QKR) ka rëndësi të madhe, sepse çdo veprim mes ndërmarrjeve duhet të pasqyrohet në regjistrin tregtar që ruhet dhe përditësohet nga QKR. Po kështu, ASHK ka nënshkruar një numër memorandumesh mirëkuptimi me institucione të tjera publike, siç janë Prokuroria e Përgjithshme, Inspektorati i Lartë i Deklarimit të Pasurive, Agjencia e Prokurimit Publik dhe Bordi Mbikëqyrës i Bankës së Shqipërisë. Qëllimi i këtyre memorandumeve është shkëmbimi i informacionit dhe bashkërendimi i veprimeve kundër kufizimit të konkurrencës.

Sipas Ligjit të Konkurrencës, Komisioni është gjithashtu i autorizuar të japë vlerësime dhe rekomandime për administratën qendrore dhe vendore dhe institucionet e tjera publike, shoqatat e tregtisë, sindikatat, shoqatat e konsumatorëve, dhomat e tregtisë dhe të industrisë, për çështje që kanë të bëjnë me konkurrencën. Ligji përcakton shprehimisht detyrimin e ASHK-së për të vlerësuar rregulloret që krijojnë barriera ose kufizojnë konkurrencën. Megjithatë, ligji nuk i detyron këto organe të zbatojnë rekomandimet e Komisionit dhe, siç tregojnë çështjet Diesel D2 dhe shitja e prodhuesit shqiptar të energjisë elektrike, bashkëpunimi në të paktën dy raste të rëndësishme ka qenë më pak se ideal.

1.6 Sanksionet, ankesat dhe ekzekutimi

ASHK mund të vendosë gjoba në masën jo më shumë se 1 për qind të xhiros totale të vitit paraardhës financiar, mbi ndërmarrjet ose grupimet e ndërmarrjeve, për shkelje 'jo të rënda', dhe gjoba në masën deri në 10 për qind të xhiros totale të vitit financiar paraardhës për sjellje që përbën shkelje 'të rëndë'. Komisioni mund të vendosë mbi ndërmarrjet edhe gjoba në pagesa periodike ditore jo më shumë se 5 për qind të xhiros mesatare ditore, me qëllim nxitjen e korrigjimit të menjëhershëm të shkeljeve. Megjithatë, ndërmarrjeve mund t'u jepet lehtësim nga gjobat, i plotë ose i pjesshëm, nëse japin informacion që ndihmon në dhënien fund të shkeljeve të parashikuara në dispozitat që ndalojnë marrëveshjet anti-konkurrese.

Në përgjithësi, shkeljet quhen 'të rënda' kur shkelin thelbin e Ligjit të Konkurrencës ose vendime të veçanta të Komisionit; ato janë 'jo të rënda' kur pengojnë ekzekutimin e efektshëm të ligjit. Kështu, shkeljet 'e rënda' konsistojnë në përfshirjen në marrëveshje që kufizojnë konkurrencën (dhe që nuk janë përjashtuar), abuzimin e pozitës dominuese, zbatimin e një përqendrimi që sjell si pasojë kufizimin e konkurrencës, dhe mosveprimin në pajtim me urdhrat, kushtet ose detyrimet e ndërkohshme të vendosura nga Komisioni. Shkelje 'jo të rënda' përkufizohen në thelb si paraqitja e të dhënave, deklaratave ose dokumenteve jo të sakta, jo të plota ose mashtruese, në përgjigje të një kërkese ose vendimi të Komisionit, ose gjatë një inspektimi apo në njoftim, si dhe mosparaqitja e të dhënave brenda afatit kohor. Kjo

kategori përfshin edhe pengimin e inspektimeve dhe refuzimin e përgjigjeve rreth pyetjeve faktike. Mosnjoftimi i përqendrimit është gjithashtu shkelje 'jo e rëndë'.

Ankesat kundër Vendimeve të Komisionit mund të paraqiten brenda 30 ditëve nga data e marrjes së vendimit.

Shuma e gjobës bazohet në kohëzgjatjen dhe shkallën e rëndësisë së shkeljes, por as Ligji i Konkurrencës, as Rregullorja për Gjobat dhe Lehtësimin prej Tyre nuk japin shumë orientime. Në të vërtetë, i vetmi udhëzim është që gjoba nuk duhet të jetë më e vogël se fitimet e paligjshme të siguruara, në rast se këto fitime mund të llogariten objektivisht. Megjithatë Rregullorja për Gjobat dhe Lehtësimin prej Tyre tregon se shumica e gjobës do të jetë rezultati i shumëzimit të një "vlere bazë" me shifra të ndryshme, mënyra si të arrihet në pikënisje, domethënë në "vlerën bazë," nuk shpjegohet. "Vlera bazë" mund të luhet deri në 10% të xhiros në vitin paraardhës të ndërmarrjeve të përfshira, me sa duket pa u kufizuar në tregun ose gjeografinë. Për dallim, juridiksione të tjera zakonisht në fillim llogaritin shumën e shitjeve të cenuara nga shkelja brenda juridiksionit, pastaj përcaktojnë një shifër të shumëzuar me shumën e mësipërme, të ndikuar nga objektiva të tillë si pengimi dhe arsyetueshmëria. Pengimi nënkupton një shkallë të caktuar parashikueshmërie. Arsyetueshmëria ka të bëjë me rrethanat e shumta rënduese dhe lehtësuese të përcaktuara edhe në Shqipëri, për shembull, nëse një ndërmarrje ka qenë drejtuese ose nxitëse e një karteli, në krahasim me rastin kur ka qenë zbatuese, dhe aftësinë e ndërmarrjes për të paguar gjobën e llogaritur.

Lehtësimi i pjesshëm ose i plotë nga gjobat u jepet ndërmarrjeve të përfshira në marrëveshje anti-konkurrese, të cilat i japin Komisionit të dhëna që ndihmojnë në eliminimin e shkeljeve. Shqipëria është e pazakontë në zbatimin e lehtësimit për çdo lloj marrëveshjeje anti-konkurrese: shumë prej juridiksioneve që kanë program lehtësimi e zbatojnë atë për të ashtuquajturat kartele të fuqishme, marrëveshjet që kanë të bëjnë me përcaktimin e çmimeve, ndarjen e tregut ose manipulimin e tenderëve, ku marrëveshja zakonisht është e fshehtë dhe nuk ka gjasa të ketë përfitime eficientë. Në këto juridiksione, lehtësimi përdoret për të gjeneruar shtysa që të paktën një anëtar i kartelit të fshehtë të paraqitet dhe të deklarojë ekzistencën e tij.

Një ndryshim kyç në ekzekutimin e ligjit ka ardhur nëpërmjet ndërthurjes së Ligjit të ri për Shkeljet Administrative, të miratuar në qershor 2010, me Ligjin e ndryshuar të Konkurrencës. Vendimet e Komisionit për sanksionet (gjobat) tani kanë statusin e titullit ekzekutiv, domethënë, duhet të ekzekutohen (vilen) sipas Kodit të Procedurës Civile. Kjo do të thotë që Komisioni i bën kërkesë gjykatës për vendimet që duhet të ekzekutohen nga autoriteti përmbarues, dhe jo t'i drejtohet Policisë Tatimore, siç ka qenë nën ligjin e mëparshëm, deri sa Policia Tatimore u shfuqizua në vitin 2007. ASHK është e përjashtuar nga pagimi i tarifës për shërbimin përmbarues. Po kështu, këto ndryshime nënkuptojnë që subjekti i gjobitur është i detyruar të paguajë edhe nëse bën ankim. Më parë, subjekti i gjobitur nuk ishte i detyruar ta paguante gjobën pa u shpallur vendimi i formës së prerë.

Ndonëse juristët shqiptarë nuk janë plotësisht të bindur nëse kuadri i ri ligjor është i qartë – sepse koncepti i titullit ekzekutiv nuk është plotësisht i qartë në terminologjinë juridike shqiptare – ky kuadër do të sjellë një ndryshim rrënjësor në ekzekutimin e vendimeve të Komisionit, nëse zbatohet siç pritet. Për momentin, ASHK është përfshirë në një numër çështjesh të ngritura para hyrjes në fuqi të kuadrit të ri ligjor (1/3 e të gjitha çështjeve që përbëjnë vendimet e formës së prerë) për t'i shndërruar këto vendime në tituj ekzekutivë.

1.7 Procedurat, vendimet dhe sanksionet

Statistikat bazë për numrin dhe klasifikimin e vendimeve të ASHK-së paraqiten në Tabelën 1. Statistikat tregojnë se shumica e vendimeve për transaksionet në treg deri në vitin 2009 kanë qenë për “përqendrimin e ndërmarrjeve”, me më pak vendime për abuzimin me pozitën dominuese. Megjithatë, nga janari deri në tetor 2010 ka pasur 3 vendime për abuzimin me pozitën dominuese (ritje) dhe 4 për përqendrimin (rënie).

Tabela 1. Vendimet e Komisionit të Konkurrencës, 2004 - tetor 2010⁴

Viti	Numri i vendimeve	Përqendrimet	Abuzimi me pozitën dominuese	Marrëveshjet e ndaluara	Marrëveshjet e përjashtuara	Rregulloret dhe udhëzimet e brendshme	Rekomandimet për institucionet publike	Vendimet për vendosje gjobash	Vendime të tjera
2004	13	2				6	1	-	4
2005	17	-				2	3	1	11
2006	14	4				-	1	1	8
2007	25	9	1	3		4	2	5	2
2008	29	11	1	1		4	5	-	7
2009	36	8	1	2	1	2	10	2	10
2010 (Janar-tetor)	19	4	3	2	-	2	2	2	6
Totali	154	39	6	7	2	20	24	11	48

Burimi: ASHK, 2010

⁴ ASHK, 'Raport Vjetor për vitin 2009 dhe objektivat kryesore për vitin 2010', faqe 35, gjendet në:

<http://www.caa.gov.al/file/publications/Annual%20report%20ACA.pdf>. Të dhënat për vitin 2010 janë dhënë nga Kryesia e ASHK-së.

1.7.1 Hetimet dhe vendimet

Komisioni ka kryer hetime dhe ka marrë vendime të rëndësishme në një numër çështjesh të rëndësishme të pretendimeve të dominimit të tregut ose marrëveshjeve anti-konkurruese. Këto përfshijnë hetimet për pozitën dominuese të Bankës Raiffeisen në tregun e bonove të thesarit, dhe për ndarjen e tregut nga kompanitë e sigurimit të përgjegjësive së palës së tretë (TPL), si dhe kufizimin e konkurrencës nëpërmjet zbatimit të kushteve të ndryshme të tregtisë ndaj produkteve vendore dhe atyre të importuara.

Shembuj të disa prej këtyre çështjeve jepen në vijim:

- Në dhjetor 2008, në bazë të një kërkesë nga një shoqatë biznesi, Komisioni i rekomandoi Këshillit të Ministrave shfuqizimin e Vendimit të tij të korrikut 2008 'Për cilësinë e lëndës djegëse të prodhuar nga rafinimi i naftës vendase të papërpunuar', me argumentin se ky Vendim kufizonte konkurrencën në treg nëpërmjet zbatimit të kushteve të ndryshme ndaj tregtisë lidhur me produktet vendore dhe ato të importuara. Efektivisht Vendimi i kishte dhënë të drejtën ekskluzive të tregtimit të lëndës djegëse Diesel D2 një kompanie të privatizuar (ARMO). Në janar 2009, Qeveria miratoi një Vendim të dytë, i cili përmbante të njëjtin kufizim të konkurrencës. Atëherë e njëjta shoqatë i paraqiti kërkesë Gjykatës Kushtetuese. Në qershor 2009, kjo e fundit vendosi që Vendimi i Qeverisë ishte jokushtetues dhe në kundërshtim me Ligjin e Konkurrencës, me argumentin se ai zbatonte kushte të pabarabarta tregtie për ndërmarrje të ndryshme; konkretisht Gjykata Kushtetuese rekomandoi shfuqizimin e vendimit të parë të Qeverisë, megjithëse hodhi poshtë kërkesën që zbatimi i vendimit të pezullohej. Qeveria nuk reagoi ndaj këtij vendimi.
- Banka Raiffeisen u hetua për pretendimet e abuzimit me pozitën dominuese në tregun parësor dhe dytësor të bonove të thesarit (Banka mbante 74% të tregut të brendshëm të depozitave të kursimeve në vitin 2004, që ra në 34% në vitin 2008). Ky hetim u fillua në dhjetor 2008, sepse u vrojtuan të ardhura të larta në bono thesari. Hetimi për mundësinë e abuzimit me pozitën dominuese mbuloi periudhën që në vitin 2005 dhe përfundoi në mars 2010. Vendimi i Komisionit konfirmoi pozitën dominuese të Raiffeisen në treg dhe identifikoi disa barriera ndaj hyrjes në tregun parësor të bonove të thesarit, si dhe një kulmim të papritur në të ardhurat nga bonot e thesari gjatë tremujorit të tretë të vitit 2006. Vendimi nuk identifikoi asnjë shkelje por 'vendosi një sërë detyrimesh bazuar në angazhimet e pranuar nga Banka gjatë seancës dëgjimore', përfshirë zvogëlimin për një periudhë tre-vjeçare deri në 50% të komisioneve të pagueshme nga personat që blejnë bono thesari, dhe përmirësime në dhënien e informacionit për të ardhurat nga bonot e thesarit.

- Komisioni mori një numër vendimesh lidhur me Agjencinë për Sigurimin e Automjeteve (ASA), që ishte shoqëri private e tetë ofruesve të sigurimeve, të licencuara nga Autoriteti i Mbikëqyrjes së Sigurimeve. Në vitin 2007, Komisioni vendosi që ASA kishte kufizuar konkurrencën në treg për sigurimin e përgjegjësive motorike të një pale të tretë dhe kishte ulur numrin e konkurruesve, dhe vendosi gjobë ndaj kompanive të sigurimit të përfshira, të barabartë me 2% të xhiros së tyre në vitin 2005 (Vendimi 50 në Tabelën 2), dhe rekomandoi që Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare të revokojë licencën e ASA-s, që AMF e bëri në vitin 2007. Vendimi që vendosi gjobën, është ende objekt kontesti në gjykatë.

-

Në përgjithësi, vendimet dhe deklaratimet e Komisionit tregojnë se ka pasur raste në të cilat Komisioni mund të mos i ketë përdorur veprimet e tij (veçanërisht rekomandimet); ose ato janë shpërfillur, ose sanksionet e vendosura nuk janë ekzekutuar.

1.7.2 Sanksionet e vendosura

Tabela 2 tregon statusin e të gjitha vendimeve të Komisionit të Konkurrencës, nëpërmjet të cilave janë vendosur gjoba nga viti 2004 deri në tetor 2010. Gjobat e vendosura kanë qenë ndërmjet 1% dhe 2% të xhiros dhe totali i tyre është 1.1 miliardë lekë. Gjobat janë vendosur ndaj një game të gjerë biznesesh, përfshirë kompanitë kryesore të telefonisë celulare, kompanitë e sigurimeve, banka tregtare, kompani ajrore, kompani të përpunimit të naftës, prodhues të bukës, tregtarë makinerish me shumicë dhe prodhues të çimentos.

Rreth 25% e rasteve në të cilat KK ka vendosur gjoba deri në 31 janar 2010 (31 raste) as ishin ankimuar nga palët e gjobitura, as ishin ekzekutuar në atë kohë. Rreth 20% e rasteve (6 raste) ku ishin vendosur gjoba, u hodhën poshtë në Gjykatën e Apelit, por nuk u ankimuan më tej në Gjykatën e Lartë nga Komisioni, duke vënë në pikëpyetje vendosmërinë e Komisionit për të siguruar që sanksionet e vendosura prej tij të miratohen dhe të ekzekutohen.

Në disa raste, procedurat e ankimimit kanë qenë të tejzgjata, në veçanti vendimi i vitit 2005 për të gjobitur operatorin e telefonisë mobile AMC, i cili deri në mes të vitit 2011 ende vazhdonte në gjykatën e shkallës së parë, pasi u kthye për rishqyrtim nga Gjykata e Lartë. Kjo është e rëndësishme edhe për faktin se, deri para se të bëheshin ndryshimet e kohëve të fundit në kuadrin ligjor, gjobat nuk paguheshin në rast se ishte bërë ankim ose nuk ishte marrë vendim gjyqësor i formës së prerë.

Nëse zbatohet si duhet, Ligji i ndryshuar duhet të lejojë vjelje më të efektshme të gjobave. Bazuar në ndryshimin e Ligjit, sipas Komisionit ai ka siguruar nëpërmjet gjykatës shndërrimin e të gjitha vendimeve që ka marrë, në statusin e titullit ekzekutiv dhe ia ka paraqitur ato Zyrës së Përmbarimit për ekzekutim.

Së fundi, situata e zbatimit dhe ekzekutimit të varfër ka të ngjarë të jetë përkeqësuar nga mungesa e gjykatave administrative, të cilat shpresohet se do ta shkurtojnë kohën e nevojshme për përpunimin e çështjeve dhe do të rrisin profesionalizmin dhe interesin e aktorëve të ndryshëm institucionalë në çështjet ligjore të konkurrencës.

Tabela 2. Gjodat e vendosura nga Komisioni i Konkurrencës, 2004 - tetor 2010

Nr	Data	Ndërmarrja	Gjoha (në lekë)	Gjoha (% e xhiros)	Statusi i vendimit të KK-së
27	12.12.2005	AMC	160m	1	Kthyer Gjykata e Lartë në Gjykatën e Qarkut
38	16.05.2006	ÇALIK, HOLD (BKT)	6.5m		Vërtetuar në Gjykatën e Lartë, i paekzekutuar
50	21.03.2007	SIGMA	15.2m	2	Në Gjykatën e Lartë
		SIGAL	21.8m	2	Në Gjykatën e Lartë
		INSIG	28.2m	2	Në Gjykatën e Lartë
		EUROSIG	1.7m	2	Në Gjykatën e Lartë
		ATLANTIK	8.2m	2	Në Gjykatën e Lartë
		INTERSIG	7m	2	Në Gjykatën e Lartë
		INTERALBANIAN	5m	2	Në Gjykatën e Lartë
		ALBSIG	3.9m	2	Në Gjykatën e Lartë
59	09.11.2007	AMC	211.5m	2	Në Gjykatën e Lartë
		VODAFONE	242.6m	2	Në Gjykatën e Apelit
63	3.12.2007	PROCREDIT	7.2m		I vërtetuar nga Gjykata e Lartë, i paekzekutuar
66	18.12.2007	ALBAN, TIRANË	447,915		I vërtetuar në gjykatë, në procedurë për nxjerrjen e urdhrit ekzekutiv
		BEST, CONSTRUCT	235,367		I vërtetuar në gjykatë, në procedurë për nxjerrjen e urdhrit ekzekutiv
		BETON, EXPRESS	178,534		I paankimuar, në procedurë për nxjerrjen e urdhrit ekzekutiv
		FERRO, BETON	436,959		I paankimuar, në procedurë për nxjerrjen e urdhrit ekzekutiv
		HALILI,	172,519		I paankimuar, në procedurë për nxjerrjen e urdhrit ekzekutiv
		ITAL-BETON	201,086		I paankimuar, në procedurë për nxjerrjen e urdhrit ekzekutiv
		KIRCHBEGER	508,279		I paankimuar, në procedurë për nxjerrjen e urdhrit ekzekutiv
		QARRI-02	169,652		I paankimuar, në procedurë për nxjerrjen e urdhrit ekzekutiv
		SHKODRA, BETON	396,974		I vërtetuar në gjykatë, në procedurë për nxjerrjen e urdhrit ekzekutiv
67	24.12.2007	KAJO,HALLKA	30,000		I paankimuar, në procedurë për nxjerrjen e urdhrit ekzekutiv

123	18.09.2009	ALBANIAN AIRLINES, MAK shpk	2.6m		I paankimuar, në procedurë për nxjerrjen e urdhrat ekzekutiv
125	08.10.2009	BLOJA sha	38.6m		Në Gjykatën e Apelit
		ATLAS sha	27.9m		Në Gjykatën e Qarkut
150	20.07.2010	ARMO sha	271.9m		Në Gjykatën e Qarkut
154	1.10.2010	CLASSIC, shpk	25,712,000		Në Gjykatën e Qarkut
		HUYNDAI AUTO Albania	5.4m		Në Gjykatën e Qarkut
		ULTRA MOTORS shpk	1.5m		Në Gjykatën e Qarkut
		NOTI shpk	3m		Në Gjykatën e Qarkut
11		TOTALI I GJOBAVE	1.1mld		

Burimi: ASHK, 'Raport Vjetor për vitin 2009 dhe objektivat kryesorë për vitin 2010', f. 35, gjendet në: <http://www.caa.gov.al/file/publikimet/Annual%20report%20ACA.pdf>. Të dhënat për periudhën janar-tetor 2010 u dhanë nga Kryesia e ASHK-së.

2 RREZIQET E KORRUPSIONIT NË FUNKSIONIMIN E AUTORITETIT SHQIPTAR TË KONKURRENCËS

Për vlerësimin e rreziqeve të korrupsionit në veprimtaritë e ASHK-së, janë marrë parasysh këto aspekte kryesore: pavarësia funksionale e organit vendimmarrës të këtij institucioni (KK); aspektet e paqarta të kuadrit ligjor; rregullat e etikës; dhe ndërveprimi ndërmjet ASHK-së dhe gjykatave dhe palëve të tjera të treta (Qeveria, institucionet rregullatore, Zyra e Përmbartimit etj.)

2.1 Pavarësia funksionale e Komisionit të Konkurrencës

Besimi në zbatimin e drejtë të Ligjit të Konkurrencës nga ana e Autoritetit të Konkurrencës qëndron, pjesërisht, në pavarësinë e tij nga interesat e biznesit dhe, në vendime të veçanta, në pavarësinë e tij nga interesat politike. Kërkesat e Ligjit që anëtarët e Komisionit nuk duhet të ushtrojnë veprimtari ekonomike (Neni 22(1)), dhe nuk duhet të marrin pjesë në shqyrtimin e një çështjeje për të cilën ata kanë interes ose kur kanë përfaqësuar njërin nga palët pjesëmarrëse (Neni 23), synojnë sigurimin e pavarësisë nga interesat e biznesit. Nisur nga procesi i emërimit të KK-së, në kontekstin shqiptar kontrolli i efektshëm i Kuvendit nga Qeveria ngre disa dyshime rreth pavarësisë reale të Komisionit. Të paktën në teori, mundësia e shumicës qeverisëse për të përcaktuar katër ndër pesë anëtarët e KK-së mund të krijojë gjasa për marrjen e vendimeve që favorizojnë interesat e biznesit të afërt me ata që kontrollojnë pushtetin, ose, nga ana tjetër, që dëmtojnë interesat e biznesit afër forcave opozitare.

Kompetenca e Kuvendit për të shpërblyer dhe ndëshkuar anëtarët e Komisionit mund të jetë e papajtueshme me pavarësinë e tyre. Paga e anëtarëve të Komisionit vendoset nga Kuvendi (Neni 21(4)), si dhe shkarkimi i tyre, nëse janë plotësuar kushtet për largim nga detyra, domethënë, “ka shkelur rëndë ligjin dhe etikën e punës gjatë kryerjes së detyrës” (Neni 22(3)).

Transparenca e vendimmarrjes mund të ndihmojë në sigurimin e pavarësisë funksionale (nga biznesi dhe interesat politike), sepse transparenca bën të mundur që vendimet e paarsyeshme të bëhen objekt i hetimit publik. Disa prej shtyllave mbajtëse të kësaj ngrehine ekzistojnë. Në veçanti, Kodi i Procedurës Administrative, Nenet 105 deri në 110, kërkon, ndër të tjera, dhënien me shkrim të bazës faktike dhe ligjore dhe arsytimit të akteve administrative, kurse Ligji për Konkurrencën (nenet 47, 52, 64) kërkon publikimin e ‘përmbajtjes kryesore’ të vendimeve në Buletinin Zyrtar të ASHK-së, dhe Rregullorja për Funkcionimin e Autoritetit të Konkurrencës, Neni 12/1, vendos afatin 15 ditor për këtë. Megjithatë, ndryshimi i Rregullores për Funkcionimin e Autoritetit të Konkurrencës, në kuptimin që të publikohet i gjithë vendimi, me redaktimin e duhur për të siguruar mbrojtjen e sekreteve tregtare, do të ndihmonte mjaft në sigurimin e transparencës.

Edhe rishikimi i vendimeve nga një organ i pavarur gjyqësor mund të ulte ndikimin e padrejtë, pasi gjykata normalisht nuk mbështet vendime të arsyetuara keq.

Disa juridiksione të tjera përdorin ose kanë përdorur mekanizma të tjerë për të ruajtur baraspeshën e kompetencave lidhur me një Komision të tillë. Këta përfshijnë kufizimin e numrit të anëtarëve të cilët mund t'i përkasin të njëjtës partie politike, të themi, tre ndër pesë anëtarë të Komisionit, ose, nëse shkalla e kontrollit të Komisionit është e pranueshme, vendosja e së drejtës së shoqatave të ndryshme, për shembull, dhomës së tregtisë ose shoqatës së konsumatorëve, të cilat orientohen drejt interesave të ndryshme, për të emëruar anëtarë të ndryshëm. Kjo zgjidhje e fundit shpie, sigurisht, në nën-përfaqësimin në Komision të "të jashtëmëve" si kandidatë të mundshëm, të cilët mund të sjellin dinamizëm më të madh të konkurrencës në tregje.

2.2 Kuadri ligjor që rregullon veprimtarinë e ASHK-së

Ndryshimet në vitin 2010 në Ligjin për Konkurrencën arritën harmonizim të mëtejshëm me rregullat e BE-së për konkurrencën, sipas kërkesave të Marrëveshjes së Stabilizimit dhe Asociimit. Megjithatë, kushtet e paqarta dhe subjektive krijojnë rreziqe të korrupsionit, siç do të diskutohet më poshtë.

2.2.1 Kufijtë e paqartë të mbulimit

Në bazë të Nenit 2(1)(a) të Ligjit të Konkurrencës, zbatimi i ligjit kufizohet në ndërmarrjet dhe grupimet e ndërmarrjeve, të cilat ndikojnë ose mund të ndikojnë në treg, dhe jo në dallimin më lehtësisht të kategorive të ndërmarrjeve ose grupimeve të ndërmarrjeve (më poshtë në Ligj ndërmarrja përkufizohet si personi fizik ose juridik, që kryen veprimtari ekonomike). Në rast se Ligji i Konkurrencës ka efekt kufizues konkret, atëherë mund të ketë shtysa ekonomike për ta bindur ASHK-në që një ndërmarrje ose grupim i caktuar në fakt nuk mund të ndikojë në treg. Kështu mund të ndodhte, për shembull, me ndërmarrjet e vogla dhe të mesme, që mund të ndikojnë ose mund të mos ndikojnë në treg, në varësi të një larmie karakteristikash të tregut dhe ndërmarrjeve në fjalë. Nenet 5, 6 dhe 7 do të dukej se parashikojnë krijimin ndërmjet SME-ve të mekanizmave që nxisin rendimentin ekonomik dhe nuk e kufizojnë ndjeshëm konkurrencën.

2.2.2 Kushtet e paqarta për vlerësimin e përqendrimeve, marrëveshjeve dhe sjelljes së firmave dominuese

Komisioni i Konkurrencës duket se ka liri gjykimi dhe veprimi në mënyrën si i vlerëson përqendrimet, marrëveshjet dhe sjelljen e firmave dominuese. Ligji përmban një numër kushtesh të paqarta dhe të pamatshme, siç janë "...kufizojnë, në mënyrë të ndjeshme..."⁵, "...i cili ka efekte të kufizimit të konkurrencës në treg ..." ⁶, dhe kushtet në bazë të të cilave vendoset lejimi ose ndalimi i një përqendrimi, duke

---

⁵ Ligji i Konkurrencës, Neni 13.1.

⁶ Ligji i Konkurrencës, Neni 74.3d.

krijuar në mënyrë të pashmangshme fushë të lirë veprimi në vendimet e KK-së dhe mundësinë e ndikimit të këtyre vendimeve nga palë të jashtme.

Ligjet e konkurrencës që synojnë efektin dhe jo formën e sjelljes, ndajnë këtë karakteristikë të paqartësisë së dukshme dhe lirisë së tepruar të gjykimit dhe veprimit. Ligjet e Konkurrencës të Bashkimit Evropian, të shteteve anëtare të tij dhe të juridiksioneve të tjera të mëdha ndajnë karakteristikën që, përveç se në disa fusha të përcaktuara mirë, nuk kanë rregulla të thjeshta lidhur me vendimmarrjen. Ndonëse konceptet themelore të asaj që është e jashtëligjshme zakonisht mund të përshkruhen qartë, konteksti faktik në të cilin vlerësohet një përqendrim, marrëveshje, ose sjellja e një kompanie dominuese ndikon mjaft në efektin e përqendrimit/marrëveshjes/sjelljes. Për shkak se konteksti faktik mund të ndryshojë në mënyra të ndërlikuara, është e vështirë të hartohen rregulla të thjeshta dhe të përgjithshme të vendimmarrjes.

Shkalla e lirisë së gjykimit dhe veprimit zvogëlohet në një numër mënyrash. Së pari, *acquis communautaire* që e kufizon Komisionin e Konkurrencës, përfshin edhe vendimet e Gjykatës Evropiane të Drejtësisë. Këto vendime kanë saktësuar edhe më shumë disa aspekte të Rregullave të Konkurrencës. Megjithatë, mbeten shumë pyetje të pazgjidhura dhe shtrohen pyetje të reja. Së dyti, me kalimin e kohës vendimet e gjykatave shqiptare do ta kufizojnë KK-në. Autoritete të tjera të konkurrencës zhvillojnë udhëzime për të mundësuar vendimmarrje të njësuara në kushte të njëjta, dhe për të ndihmuar në organizimin e analizës kur kushtet janë të reja. Shpesh herë ato qarkullojnë gjerësisht drafte dhe nxisin komentet e komunitetit ndërkombëtar të konkurrencës. Ndonëse udhëzimet nuk janë detyruese, nga vëzhguesit e jashtëm do të vëreheshin shmangie dhe ndoshta këto do të nxisnin ankim për rishikim gjyqësor. Po kështu, komunikatat për shtyp, fjalimet, artikujt dhe të tilla si këto, të cilat shpjegojnë arsyetimin prapa vendimeve, ndonëse mbrojnë informacionin konfidencial të biznesit, mund të ndihmojë vëzhguesit e jashtëm të identifikojnë nëse një vendim është i arsyetuar mirë. Gjithashtu, komentaret në radhët e juristëve, vëzhguesve akademikë dhe ekonomistëve jashtë Autoritetit të Konkurrencës ndihmojnë në zhvillimin e një konsensusi evolues. Kyç për këtë zhvillim është publikimi i bazës faktike dhe ligjore dhe arsyetimit të vendimeve, duke respektuar ndërkohë sekretet tregtare.

2.2.3 Procedura e përjashtimit individual dhe paditë civile

Ndërveprimi midis një padie civile dhe kompetencave të Komisionit për përjashtim individual krijon shqetësime të lidhura me pajtueshmërinë dhe efikasitetin. Kur një paditës pretendon se është dëmtuar si pasojë e një marrëveshjeje të ndaluar, atëherë pala e paditur, domethënë, pala që pretendohet se e ka shkaktuar dëmin, mund të kërkojë më pas përjashtimin, çka do të pezullonte procedurat në Gjykatën e Qarkut deri në vendimin e Komisionit për të dhënë përjashtim apo jo (Neni 68). Në rast se paditësi është dëmtuar vërtet, atëherë vonesa shtesë deri sa Komisioni të shqyrtojë kërkesën për përjashtim, i shkruajnë palët e dëmtuara dhe i bën të mos ngrenë padi. Në rast se Komisioni, prapëseprapë, e miraton përjashtimin, Gjykata e Qarkut nuk mund ta rrëzojë vendimin (Neni 48) dhe mund ta ketë të vështirë të shpallë se

paditësi u dëmtua vetëm gjatë periudhës deri në datën në të cilën u bë kërkesa për përjashtimin. Kjo ka të ngjarë ta shkurajojë edhe më shumë ngritjen e padive. Duke e përmbledhur, mënyra se si ndërveprojnë këto dy procese—në gjykatë dhe në Komisionin e Konkurrencës—mund të shkaktojë vonesa dhe papajtueshmëri. Mospezullimi i procedurave gjyqësore do të shkurtonte vonesat, dhe rishikueshmëria gjyqësore e përjashtimeve do të rriste pajtueshmërinë. Por mungesa e gjykatave të specializuara mund të ulë cilësinë e vendimmarrjes në shkallë të tillë që mekanizmi ekzistues do të siguronte pajtueshmëri më të madhe. Mekanizmat institucionalë duhet t'i peshojnë këta faktorë të ndryshëm.

2.2.4 Procedura e njoftimit të bashkimit

Ligji i Konkurrencës kërkon që përqendrimet të tilla si bashkimet, përfitimet dhe ndërmarrjet e përbashkëta të njoftohen, dhe këto përqendrimet nuk mund të zbatohen para se të jepet leja. Ligji vendos pragje bazuar në xhiron. Në kundërshtim me praktikën më të mirë ndërkombëtare, në bazë të Ligjit të Konkurrencës transaksioni duhet të njoftohet vetëm nëse një palë e vetme në përqendrim ka xhiro të brendshme që e tejkalon pragun (200 milionë lekë) dhe të gjitha ndërmarrjet pjesëmarrëse duhet ta kalojnë pragun gjithashtu (400 milionë lekë). Praktika më e mirë është të kërkohej që të paktën dy palë në transaksion të kenë secila xhiro të brendshme mbi pragun, për të siguruar që transaksionet që nuk prekin tregjet e brendshme të mos jetë e nevojshme të njoftohen. Tërësia e rregullave ekzistuese do të thotë që përqendrimet duhet të njoftohen, dhe nuk mund të zbatohen, edhe pse nuk e cenojnë konkurrencën e brendshme. Në të vërtetë, për njoftimin e përqendrimëve përdoret një formë e thjeshtuar njoftimi "Kur ky përqendrim nuk ka ndikim në konkurrencën në tregun përkatës." Tarifat e depozitimit janë 15000 lekë për nisjen e procedurës, dhe 0.5 milionë për nxjerrjen e lejes. Në bazë të Nenit 60.1 të Ligjit të Konkurrencës, ASHK mund të japë leje për përqendrim të përkohshëm në rast se ka arsye të rëndësishme, kryesisht 'për të parandaluar dëmtimin e rëndë ose të pakthyeshmë të pjesëmarrësve në përqendrim ose palëve të treta, dhe duke marrë parasysh kërcënimin ndaj konkurrencës që përbën përqendrimi.' Megjithatë kjo nuk siguron qartë që përqendrimet të cilat nuk cenojnë tregun e brendshëm, do të marrin leje. Për më tepër, vetë procedura për dhënien e lejes së përkohshme mund të krijojë kushte për ryshfet. Në përgjithësi, nuk ka arsye që t'u kërkohej palëve të njoftojnë dhe/ose të paraqesin kërkesë për marrjen e lejes për bashkim ose përthithje që nuk cenon konkurrencën në Shqipëri.

Njoftimi i përqendrimit duhet të bëhet brenda 30 ditëve nga data e lidhjes së marrëveshjes, ose përfimit të interesit kontrollues, ose e shpalljes së tenderit publik. Njoftimi duhet të jetë në gjuhën shqipe, kurse dokumentet në gjuhë të huaj shoqërohen me përkthimin gjegjësisht të noterizuar. Ndonëse informacioni i paplotë ose i rremë është objekt gjobitjeje deri në 1% të xhiros, palët dhe Sekretariati mund të arrijnë një marrëveshje se cili informacion i kërkuar në formën e njoftimit nuk nevojitet të paraqitet. Ndër dokumentet që duhet të paraqiten përfshihen kopje të versioneve të fundit ose më të fundit të të gjitha dokumenteve të përqendrimit, të dhënat për të mbështetur përkufizimet e tregut përkatës, dhe madhësinë e tregut dhe

përllogaritet e ndarjeve për ato tregje, dokumentet që nuk ka të ngjarë të jenë krijuar gjatë zhvillimit normal të biznesit.

Kur gjen se nuk janë plotësuar kushtet për përdorimin e Formularit të Thjeshtuar, Autoriteti i Konkurrencës u kërkon palëve të paraqesin Formularin e Plotë. Është e paqartë se si afati i njoftimit ndërvepron me kërkesat e gjera të informimit të parashikuara në Formularin e Plotë.

2.2.5 Liria e gjykimit dhe veprimit në vendosjen e gjobave

Kompetenca e KK-së për të vendosur gjoba brenda një game të gjerë (deri në 10% të xhiros globale të ndërmarrjes në vitin paraardhës) krijon rreziqe të qarta. As Ligji i Konkurrencës, as Rregullorja për Gjobat dhe Lehtësimin prej Tyre nuk japin shumë udhëzime se si përcaktohet shuma e gjobave, as çfarë duhet të bëjnë ndërmarrjet për të përfituar nivele të ndryshme lehtësimi. Rregullorja përcakton se gjobat do të vendosen ndërmjet shumës së fitimeve të paligjshme të siguruara (nëse kjo mund të llogaritet me objektivitet) dhe 10% të xhiros së përgjithshme të ndërmarrjeve të përfshira, dhe se shuma e saktë e gjobës së zgjedhur do të përcaktohet si vijon (Nenin 2.5):

“Në varësi të rrethanave, pasi të jenë bërë llogaritjet e mësipërme, merren parasysh disa faktorë objektivë si konteksti ekonomik specifik, ndonjë përfitim ekonomik ose financiar i nxjerrë nga shkelësi, karakteristika e veçantë e ndërmarrjeve në fjalë dhe aftësia e tyre për të paguar në një kontekst social të veçantë.”

Rregullorja nuk jep ndonjë udhëzim se çfarë rrethanash duhen marrë parasysh – për shembull, duke dhënë shembullin e “kontekstit ekonomik specifik” dhe si të matet ky kontekst. Meqenëse vëzhguesit e jashtëm mund ta kenë shumë të vështirë të llogarisin vlerën e një informacioni të caktuar në kohën që i është dhënë KK-së, është e vështirë të bëhet një hamendje e dytë nëse shkalla e lehtësimit ka qenë vërtet e justifikuar. Mundësinë e vendosjes së gjobave shumë të mëdha, mund të krijojë shtysa për të ushtruar ndikim të parregullt për të zvogëluar ose eliminuar gjobat në një shkallë që nuk është në përpjesëtim me bashkëpunimin e ofruar në hetimin e një shkeljeje.

Sipas ASHK-së, në gjykatë nuk ka pasur kundërshtime lidhur me metodologjinë e përdorur për vendosjen e gjobave. Megjithatë kjo duhet të merret në kuadrin e një niveli të ulët ekzekutimi deri në vitin 2011. Liria më e pakët në vendosjen e gjobave mund të ndihmojë dhe do të bënte që rregullat në Shqipëri të ishin më të njësuar me juridiksionet e tjera. Një metodë është të llogaritet fillimisht se sa u cenua tregtia e ndërmarrjeve fajtoresh nga sjellja e paligjshme, për shembull, xhiroja e tyre në tregun e produktit përkatës, në tregun përkatës gjeografik ose në Shqipëri, cilado qoftë më e vogël. Pastaj të vendoset një kufi i shtrënguar për madhësinë e shifrës së shumëzuar, për shembull 30% e xhiros së ndërmarrjes në tregun përkatës, siç parashikohet në Udhëzimet e BE-së për metodën e caktimit të gjobave të vendosura në bazë të Nenit

23(2)(a) të Rregullores 1/2003, ose 20% të vëllimit tregtar të ndërmarrjes gjatë periudhës së shkeljes, në Udhëzimet e SHBA-së për Dënimin.

Programet e lehtësimit janë vërtetuar të efektshme në zbulimin e karteleve të fshehta në juridiksione ku ndjekja penale e karteleve është kërcënim i besueshëm. Dhe tani programet e lehtësimit janë pjesë përbërëse e *acquis communautaire*. Por lehtësimi është i paefektshëm në gjenerimin e denoncimit publik në rast se nuk ka të ngjarë që një kartel i fshehtë të procedohet me sukses. Dhe kartelistët globalë i përqendrojnë përpjekjet e tyre gjatë dritares së kufizuar për paraqitjen e kërkesave për lehtësim në ato juridiksione ku ato rrezikojnë të marrin gjoba të mëdha. Prandaj, një program lehtësimit në Shqipëri ndoshta ka shumë pak përfitime në drejtim të zbulimit të karteleve të fshehta, dhe krijon rrezikun e korrupsionit. Në rast se kjo mundësi parashikohet në Marrëveshjen e Stabilizim Asociimit, mund të ishte më mirë të pezullohej zbatimi i një programi lehtësimit deri sa të krijohen kushtet që do ta bënin këtë program të efektshëm.

Sidoqoftë, lehtësimi duhet të kufizohet në rastet e denoncimit publik lidhur me kartelet e fuqishme, dhe të mos përdoret për asnjërën nga llojet e marrëveshjeve. Shtysat e krijuara nga një program lehtësimit në kontekste të ndryshme nga ato të karteleve të fuqishme mund të jenë të padrejta. Për shembull, mund të ketë një denoncim për shterim burimesh nga një marrëveshjeje që gjeneron efica, përfshirë ato për konsumatorët, por ku njëra nga palët i ka futur në xhep përfitimet e saj dhe dëshiron të lirohet nga detyrimet e mbetura. Po të kufizohen në kartelet e fuqishme, atëherë burimet e ASHK-së të përdorura për të ndjekur në vijimësi një kërkesë lehtësimit ka shumë të ngjarë të orientohen drejt përmbushjes së objektivave të Ligjit të Konkurrencës.

2.3 Rreziqe të korrupsionit lidhur me etikën

Në shkurt 2010 Autoriteti i Konkurrencës miratoi Kodin e Etikës për ASHK-në. Në bazë të Kodit, personeli i ASHK-së duhet të përmbushë detyrimet e besnikërisë, korrektësisë dhe maturisë. Komisionierët dhe punonjësit janë të detyruar të mbrojnë konfidencialitetin e të gjithë informacionit të lidhur me hetimet dhe inspektimet e bëra nga drejtoritë e ASHK-së. Fakti nëse Kodi i Etikës është instrument i mjaftueshëm për të parandaluar publikimin e kundërligjshëm të informacionit dhe bashkëpunimin e inspektorëve me palët e interesuara gjatë procesit të hetimit, është një çështje madhore, nisur nga rëndësia dhe impakti financiar i vendimeve të KK-së dhe, për rrjedhojë, shtysat që palët e interesuara të përpiqen të ushtrojnë ndikimin e tyre në vendimet.

Praktika e regjistrimit të të gjitha kontakteve me palët mund të ndihmojë në krijimin e një regjistri që tregon se kur dhe si është përftuar informacioni. Edhe ruajtja elektronike e dokumenteve të marra ndihmon në këtë drejtim. Ruajtja e produktit të punës së ndërmjetme, që do të pasqyronte si ka evoluar mendim i shqyrtuesve të çështjeve, mund të jetë e dobishme për të identifikuar, *ex post*, ndryshimet në qëndrimet e tyre, ose përshpejtimin apo ngadalësimin e procesit, të cilat nuk janë rezultat i informacionit të ri apo rezultateve të tjera të hetimit. Sipas ASHK-së, arkiv i

punës së brendshme mbahet, por nuk është e qartë nëse kjo shkon përtej protokollimit dhe depozitimit të raporteve dhe mendimeve. Regjistri i kontakteve, qarkullimi i informacionit dhe zhvillimi i analizës mund të ndihmojnë në nxjerrjen në dritë të rasteve të ndikimit të parregullt, megjithëse ndoshta vetëm një denoncues publik do ta bënte të vlefshme kryerjen e shpenzimeve për rishikimin e regjistrit. Neni 24 i Rregullores për Funkcionimin e Autoritetit të Konkurrencës, i cili themelon regjistrin e përgjithshëm për regjistrimin, ruajtjen dhe shfrytëzimin e korrespondencës, në nisje dhe në mbërritje, shkon deri-diku drejt krijimit të një regjistri të tillë të përditësuar. Por arkivimi i produktit të ndërmjetëm të punës do të ndihmonte në vlerësimin nëse analiza është shtrembëruar në një mënyrë që ka shpënë në vendime të parregullta.

Lidhur me konfliktin e interesit, kuadri ligjor duket se është i duhur dhe i përshtatshëm. Megjithatë një problem i mundshëm është se një ndër mënyrat në të cilën nëpunësi civil mund të jetë në situatë konflikti të interesit, sipas Kodit të Procedurës Administrative, mund të jetë e hapur për manipulim nga palët: nëpunësi civil skualifikohet në rast se palët e interesuara kanë hapur në gjykatë një çështje kundër tij. Në rast se një palë do të dëshironte që një person i caktuar të skualifikohej, duket se një padi, qoftë e pabazë, mund të kishte efektin e dëshiruar për një kohëzgjatje të mjaftueshme brenda së cilës realizohet hetimi i konkurrencës. Prandaj do të ishte e dobishme që neni të interpretohet në mënyrë të tillë që të përjashtojë paditë e pabazuara.

Kualifikimi etik për anëtarët e Komisionit, i përcaktuar në Ligjin e Konkurrencës, është se kandidati nuk duhet të jetë pushuar nga puna ose shërbimi civil me masa disiplinore. Ky prag etik mund të shihet si i pamjaftueshëm, po të kemi parasysh rolin dhe përgjegjësitë e anëtarit të Komisionit të Konkurrencës.

2.4 Pafuqia e rekomandimeve të ASHK-së

Bashkëpunimi ndërmjet ASHK-së dhe qeverisë për ndryshimin e kuadrit ligjor – në veçanti për të siguruar përafrimin e legjislacionit me *acquis communautaire* të BE-së – në përgjithësi ka qenë i efektshëm. Por e njëjta gjë nuk mund të thuhet në rastin e rekomandimeve të Komisionit lidhur me vendimet qeveritare, si vendimi për lëndën djegëse D2 të përmendur në Pjesën 3.1, i cili në thelb u bazua në identifikimin e një shkeljeje të Ligjit të Konkurrencës. Mundësia e Qeverisë për të shpërfillur krejt rekomandimet e Komisionit në raste të tilla duket se nënkupton fushë veprimi për korrupsion në formën e një marrëveshjeje të fshehtë ndërmjet qeverisë dhe disa interesave të biznesit, për të siguruar kushte të pandershme tregu në dobi të biznesit. Dobësia e Komisionit në këtë drejtim duket se ka shpënë në ndërmarrjen e përpjekjeve të pakta për t'u shkuar deri në fund çështjeve, për shembull, kur Komisioni ka nxjerrë një deklaratë ku kritikon vendimin e kohëve të fundit të Qeverisë për të dhënë vetëm një licencë të telefonisë mobile 3G, por nuk ka ndërmarrë asnjë veprim të mëtutjeshëm.

2.5 Mjedisi i ekzekutimit

Krahas funksionimit të vetë ASHK-së, duhet të funksionojnë edhe institucionet e tjera, me qëllim që vendimet e Komisionit të kenë ndikimin e dëshiruar. Në kontekstin e korrupsionit, në rast se gjykatat janë të prekura nga korrupsioni, atëherë vendimet e Komisionit do të minohen: vendimet që ankimohen por nuk mbështeten për shkak të korrupsionit, minojnë punën e Komisionit jo vetëm në lidhje me atë rast të veçantë, por e bëjnë më të vështirë të parashikohet gjendja ligjore kur Komisionit do t'i duhet të vendosë për çështje të tjera në të ardhmen. Edhe kjo pasiguri minon Komisionin. Në mënyrë të ngjashme, në rast se korrupsioni cenon ekzekutimin nga përmbartuesit të vendimeve gjyqësore të formës së prerë, autoriteti i Komisionit minohet.

-

3 REKOMANDIME

Bazuar në analizën e rreziqeve të korrupsionit dhe shqyrtimin e kuadrit ligjor për mbrojtjen e konkurrencës, mund të arrihej në përfundimin se ekzistojnë tre drejtime kryesore në të cilat mund të minimizohet rreziku i korrupsionit në veprimtaritë e ASHK-së. Këto përshkruhen në nënpjesët e mëposhtme.

3.1 Kuadri ligjor

Siç u tregua më lart, kuadri ligjor mund të specifikohet më mirë. Çështje të veçanta përfshijnë zgjerimin e mbulimit të Ligjit të Konkurrencës, me qëllim që të përfshihen të gjitha ndërmarrjet dhe të përcaktohen pragje brenda të cilave duhet të njoftohen përqendrimit, duke përjashtuar ato pragje që nuk kanë pothuajse fare mundësi të cenojnë konkurrencën në Shqipëri. Ashtu si në shumë kuadre ligjore për konkurrencën, kushtet për lejimin e përqendrimeve, rregullat me të cilat vlerësohen marrëveshjet dhe sjellja e firmave dominuese, si dhe rregullat për llogaritjen e gjobave, janë të paqarta.

Kufijtë e keq-përcaktuar të mbulimit të Ligjit të Konkurrencës mund të gjenerojnë argumente nëse ligji zbatohet për ndërmarrje ose grupime ndërmarrjesh të veçanta. Në veçanti, nëse ato kanë ose mund të kenë ndikim në treg, atëherë ato mbulohen nga Ligji, përndryshe nuk mbulohen. Ligji i Konkurrencës duhet të ndryshohet për t'u zbatuar për të gjitha ndërmarrjet dhe jo vetëm për ato që mund të kenë ndikim në treg, me qëllim që të zvogëlohen mundësitë për korrupsion; në rast se AKSH gëzon liri vetë-veprimi për të përcaktuar se cilat ndërmarrje 'kanë ndikim në treg', atëherë ekziston një rrezik më i lartë korrupsioni se sa në qoftë se dispozitat e ligjit do të zbatoheshin thjesht për të gjitha ndërmarrjet.

Procedurat e njoftimit të bashkimit, palët në transaksione me pak ose aspak mundësi për të cenuar konkurrencën në Shqipëri i vendosin në pozitën kur u duhet të njoftojnë dhe të marrin leje para se të mund të procedojnë me bashkimin, ndërkohë

që njoftimi, i shoqëruar me përkthime të noterizuara të dokumenteve që ndoshta nuk kanë lidhje me rrjedhën normale të biznesit, duhet të bëhet brenda një afati të shkurtër. Ligji i Konkurrencës duhet të ndryshohet dhe të kërkojë që të paktën dy palë në transaksion të kenë xhiro mbi një prag të caktuar në Shqipëri, me qëllim që të ulët numri i njoftimeve dhe të shpenzohen më pak burime për rishqyrtimin e transaksioneve që kanë pak ose aspak gjasa të kenë ndonjë efekt ekonomik të brendshëm. Udhëzimet për bashkimin ose udhëzimet për procedurat e brendshme duhet të japin orientime se si dhe kur arrihen marrëveshje me palët për pezullimin e detyrimit për të dhënë informacion dhe dokumente në lidhje me njoftimet e bashkimit; kjo do të ulte mundësitë që zyrtarët e ASHK-së të sigurojnë ryshfete në situata kur palët kanë shtysa të mëdha ekonomike për të kërkuar miratim të shpejtë të bashkimit dhe kur mund të vendosen gjopa të mëdha në rast moszbatimi. Udhëzimet për bashkimet duhet të specifikojnë afatin kohor brenda të cilit Sekretariati përcakton nëse palët duhet të paraqesin Formular të Plotë, një afat kohor të arsyeshëm brenda të cilit palët duhet të paraqesin Formularin e Plotë, bazuar në informacionin dhe dokumentacionin e kërkuar, si dhe afatin e rishikimit të njëkohshëm të mundshëm në juridiksione të tjera.

Ashtu si në shumë juridiksione, në Shqipëri kushtet për lejimin e përqendrimeve, rregullat me të cilat vlerësohen marrëveshjet dhe sjellja e firmave dominuese, si dhe rregullat për caktimin e gjobave, janë të paqarta. Megjithatë, krahas Ligjit të Konkurrencës, udhëzime të mëtejshme japin edhe rregulloret dhe *acquis communautaire*. Përdorimi i udhëzimeve, publikimeve të tjera dhe fjalimeve për të orientuar komunitetin e juristëve dhe të biznesit, ashtu siç bëjnë autoritetet e konkurrencës në vende të tjera, mund të veprojë si kufizim. Komisioni i Konkurrencës ka miratuar udhëzime dhe rregullore të njëjta me udhëzimet e BE-së për vlerësimin e përqendrimeve, marrëveshjeve dhe marrëveshjeve të rëndësisë së vogël, ndër të tjera (shih Shtojcën 2). Megjithatë rregullat për caktimin e gjobave duhet të qartësohen më tej, përfshirë, në veçanti, si të llogaritet vlera bazë, kurse mundësia e dhënies së lehtësimit duhet të kufizohet në marrëveshjet që përcaktojnë çmimet, ndajnë tregjet ose manipulojnë tenderët. Vëmendje duhet t'i kushtohet miratimit të udhëzimeve për vlerësimin e abuzimeve të firmave dominuese posaçërisht. Ndonëse udhëzimet nuk janë ligjërish të detyrueshme, një vendim i pavend do të tërhiqte vëmendjen dhe ndoshta do të denoncohej dhe do të ankimohej për shqyrtim gjyqësor. Fjalimet dhe publikimet nga zyrtarët e ASHK-së ose anëtarët e Komisionit duhet të qartësojnë politikën dhe objektivat e konkurrencës, jo vetëm të sqarojnë si do të zbatohen ligji dhe udhëzimet në Shqipëri, por në mënyrë më të gjerë të nxisin edhe konkurrencën e ndershme dhe të efektshme në treg.

3.2 Pavarësia funksionale e ASHK-së

Për të siguruar pavarësinë funksionale të ASHK-së, do të ishte e këshillueshme të shqyrtohej vendosja e një procesi emërimi që mundëson një gamë më të gjerë institucionesh që mund të propozojnë anëtarë. Vëmendje duhet t'i kushtohet vendosjes së rregullave shtesë të cilat, për shembull, sigurojnë që jo më shumë se tre prej anëtarëve të Komisionit të jenë edhe anëtarë (ose të kenë qenë deri kohët e fundit

anëtarë) të një partie politike. Ndonëse Ligji i Konkurrencës kërkon që anëtarët e Komisionit të kenë kualifikime të larta profesionale, mund të këshillohej që të paktën një anëtar të ketë përvojë të gjatë ligjore, dhe një rregull të ngjashëm lidhur me përvojën në fushat e ekonomisë dhe të biznesit. Si rregull i përgjithshëm, autoritetet e konkurrencës bazohen në zotërimin nga punonjësit të ekspertizës së posaçme përkatëse profesionale dhe të aftësisë për të paraqitur argumente para Komisionit.

Frika e padive të pabazuara kundër punonjësve të veçantë mund të cenonte pavarësinë profesionale të tyre. Me qëllim që të ruhet integriteti i ASHK-së, interpretimi i nenit 14 të Kodit të Procedurës Administrative duhet të mbrojtë vendimet e arsyeshme të marra nga punonjësit gjatë përmbushjes së detyrave zyrtare të tyre.

Një arkiv i produktit të punës së brendshme të ndërmjetshme do të ndihmonte në vlerësimin nëse analiza e një çështjeje është shtrembëruar në mënyrë të tillë që ka shpënë në vendime të padrejta. Neni 24 i Rregullores për Funksionimin e Autoritetit të Konkurrencës krijon një regjistër të përgjithshëm të të gjithë korrespondencës. Po të ndryshohej për të kërkuar edhe depozitim të produktit të punës së brendshme të ndërmjetme, për shembull, përmbledhjet e intervistave, kërkimeve dhe analizave ligjore dhe ekonomike të përgatitura brenda institucionit, kjo do të ndihmonte në krijimin e një regjistri të përditësuar që mund të rishikohej në rast të një pretendimi më pas të vendimmarrjes korruptive.

3.3 Transparenca

Për të rritur transparencën dhe kompetencat e ekzekutimit të ASHK-së, do të ishte e dobishme që Ligji i Konkurrencës të kërkonte që të gjitha aktet ligjore të lidhura me veprimtarinë e ASHK-së, si dhe vendimet e KK-së, të hynin në fuqi vetëm pas botimit në Gazetën Zyrtare, jo vetëm në Buletinin Zyrtar të ASHK-së, siç parashikon Ligji tani. Kështu ndodh me një numër agjencish të tjera, për shembull, Autoritetin Rregullator të Energjisë. Po kështu, publike duhet të bëhen të gjitha vendimet e KK-së, dhe jo vetëm shkeljet, siç kërkohet në Ligjin e sotëm. Në veçanti, Ligji i Konkurrencës duhet të ndryshohet në mënyrë që të kërkojë publikimin e të gjithë vendimit të KK-së, me redaktimet e duhura për të siguruar ruajtjen e sekreteve të biznesit. Nisur nga mundësia e vonësive deri sa të bëhet ky redaktim, mund të jetë e arsyeshme që hyrja në fuqi e vendimit të mos pezullohet deri në publikimin e vendimit të plotë, por vetëm deri në publikimin e përmbledhjes. Në bazë të neneve 105 deri në 110 të Kodit të Procedurës Administrative, vendimi i plotë i Komisionit do të përfshinte një shpjegim të fakteve në bazë të të cilave merret vendimi, si dhe bazën ligjore të vendimit dhe arsyetim të qartë të tij.

4 BURIMET E STUDIMIT

4.1 Raportet/studimet/kërkimet për konkurrencën në Shqipëri

1. Qendra Shqiptare e Kërkimeve Ekonomike, 'Dëshmi të korrupsionit: Mësimet kryesore. Shqipëria ka mbetur prapa në tranzicion?', 1998
2. Analizë për Shqipërinë bazuar në fragmente të raporteve të Komisionit Evropian (2005 – 2007) dhe raportet e Greco-s për Vlerësimin dhe Pajtueshmërinë (2005, 2007). Burimi:
3. CUTS Ndërkombëtar, 'Regjimet e konkurrencës në botë, Raport i shoqërisë civile', 2004, Burimi: <http://competitionregimes.com/pdf/Book/Europe/61-Albania.pdf>
4. Dajkovic Irena, Koment: Konkurrenca për reformë: Analizë e Ligjit të ri të Konkurrencës në Shqipëri', NUMRI 12, 2004, Burimi: <http://siteresources.worldbank.org/INTCOMPLEGALDB/Resources/dajkovic.pdf>
5. Bashkimi Evropian, 'Opinionimi i Komisionit për kërkesën e Shqipërisë për anëtarësim në Bashkimin Evropian', {COM (2010) 680}, Kapitulli 8. Konkurrenca, f. 63, Burimi: http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2010/package/al_rapport_2010_en.pdf
6. Forumi Global i Konkurrencës, Shqipëria (përditësimi i fundit më 18/12/09), Burimi: <http://www.globalcompetitionforum.org/europe.htm#Albania>
7. Goran Klemenčič dhe Janez Stusek, Divizioni Anti-Korrupsion i OECD-së, Rrjeti Anti-Korrupsion për Evropën Lindore dhe Azinë Qendrore, "Rishikimi i modeleve nga institucionet e specializuara anti-korrupsion", shkurt 2006, Burimi: <http://www.u4.no/document/literature/OECD-2008-AC-Bodies.pdf>
8. H. Muent, F. Pissarides dhe P. Sanfey, "Taksat, konkurrenca dhe financa për ndërmarrjet shqiptare: të dhëna të një studimi në terren", Dokument pune i BERZH-it, Nr. 54, korrik 2000, Burimi: <http://www.ebrd.com/downloads/research/economics/workingpapers/wp0054.pdf>
9. Hoxha Eris & Hoxha Shpati, "Shqipëria: Ligji i ri për Konkurrencën", Burimi: <http://www.bogalaw.com/library/albania.html>
http://www.mans.co.me/wp-content/uploads/2009/03/table-albania_final.pdf
10. Jurist i brendshëm, "Zhvillimet në ligjet e konkurrencës në vendet e EQL-së dhe ETL-së", Burimi: <http://www.inhouselawyer.co.uk/index.php/eastern-home/7876-competition-law-developments-in-cee-and-see-countries>
11. IPA 2008 Programi Kombëtar për Shqipërinë, 'Mbështetje për Autoritetin shqiptar të Konkurrencës dhe Drejtorinë e Ndihmës Shtetërore', Burimi: http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/albania/ipa/2008/15_competition_and_state_aid_clean_en.pdf
12. KONDI Etleva, 'Lufta kundër korrupsionit në prokurimin publik', Drejtoreshë e Ankesave dhe Ndihmës Ligjore për Koncesionet, Agjencia e Prokurimit Publik, Burimi: http://www.rai-see.org/doc/albania-Ms_Etleva_Kondi.pdf
13. M. A. Seligson, Ph.D. dhe S. Baviskar, Ph.D. Casals dhe Associates, 'Korrupsioni në Shqipëri: Raport krahasues i sondazheve të viteve 2004 dhe 2005', 31 mars

- 2006, v7.2, Arlington, VA, Burimi:
<http://www.vanderbilt.edu/lapopdev/albania/2006-corruption.pdf>
14. Forum Global i OECD-së për konkurrencën: Sfidat/pengesat përballë autoriteteve të konkurrencës në realizimin e zhvillimit më të madh ekonomik nëpërmjet nxitjes së konkurrencës (Kontribut nga Shqipëria), 12-13 shkurt 2004. Burimi:
<http://www.oecd.org/dataoecd/49/48/24742637.pdf>
  15. Forum Global i OECD-së për konkurrencën: Marrëveshjet e fshehta dhe korrupsioni në prokurimin publik (Kontribut nga Shqipëria), 18-19 shkurt 2010. Burimi:
[http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=DAF/COMP/GF/WD\(2010\)21&docLanguage=En](http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=DAF/COMP/GF/WD(2010)21&docLanguage=En)
  16. Fondacioni i Shoqërisë së Hapur për Shqipërinë, 'Raport vjetor monitorimi për përparimin e Shqipërisë në procesin e stabilizim-asociimit', [1 tetor 2008 – 15 shtator 2009], publikuar në tetor 2009, f. 58-63. Burimi:
<http://www.soros.al/2010/foto/uploads/File/MSA%202009%20Anglisht.pdf>
  17. Vështrim i përgjithshëm – Autoriteti Shqiptar i Konkurrencës, nga Kryetarja: Prof. Asoc. Dr. Lindita Milo (Lati), Gjendet në:
<http://www.oecdhungarycompetitioncentre.org/Uploaded/NewsFile/Overview-ASHK.doc>
  18. SIGMA, 'Shqipëria: Vlerësim i sistemit të prokurimit publik', Mbështetja për përmirësimin e Qeverisë dhe menaxhimin në vendet e Evropës Qendrore dhe Lindore, maj 2009. Burimi: <http://www.oecd.org/dataoecd/0/59/43910356.pdf>
  19. Marrëveshja e Stabilizimit dhe Asociimit ndërmjet Komuniteteve Evropiane dhe shteteve anëtare të tyre, nga njëra anë, dhe Republikës së Shqipërisë, nga ana tjetër, Titulli VI, 'Përafrimi i ligjeve, ligj-zbatimi dhe rregullat për konkurrencën', Artikulli 71. Burimi:
http://ec.europa.eu/competition/international/bilateral/Albania_saa_comp_extracts_en.pdf
  20. Tina Søreide, 'Konkurrenca dhe korrupsioni – Çfarë mund të bëjë komuniteti i donatorëve?', CMI, Qendra Burimore për Korrupsionit. Burimi:
<http://www.cmi.no/publications/file/2758-competition-and-competition.pdf>
  21. Vështrim rreth politikave tregtare: Raport i Sekretariatit – Shqipëria, OBT Sekretariati, ËT/TPR/S/229, 24 mars 2010. Burimi:
http://www.mete.gov.al/doc/20100602094613_tpr_report.pdf
  22. Ligji për trustet, 'Profili anti-korrupsion – Shqipëria'. Burimi:
<http://www.trust.org/trustlaw/country-profiles/good-governance.dot?id=579affeb-3f44-4467-9f0d-35604be7af79>
  23. USAID, 'Mësimet e nxjerra. Luftimi i korrupsionit në vendet në pragun e MCC-së: Përvoja e USAID-it', nëntor 13, 2009. Burimi:
http://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PNADS603.pdf

4.2 Publikime të Autoritetit Shqiptar të Konkurrencës

1. Raport vjetor për vitin 2009 dhe objektivat kryesorë për vitin 2010, Burimi: <http://www.caa.gov.al/file/publications/Annual%20report%20ACA.pdf>
2. Raport vjetor për vitin 2006 dhe objektivat për vitin 2007, Tiranë 2006, Burimi: <http://www.caa.gov.al/file/publications/report%20annual.pdf>
3. Raport vjetor për vitin 2007 dhe objektivat për vitin 2008, Tiranë 2007, Burimi: <http://www.caa.gov.al/file/publications/report-2007.pdf>
4. Raport vjetor për vitin 2008 dhe objektivat për vitin 2009, Tiranë 2008, Burimi: http://www.caa.gov.al/file/publications/report%20annual%202008_final.pdf
5. Raport vjetor për vitin 2009 dhe objektivat për vitin 2010, Tiranë 2009, Burimi: <http://www.caa.gov.al/file/publications/Annual%20report%20ACA.pdf>
6. Fjalor i terminologjisë së konkurrencës. Burimi (vetëm në gjuhën shqipe): <http://www.caa.gov.al/rpub.asp?id=12>
7. Faqe zyrtare interaktive ku gjenden të gjitha vendimet, kuadri ligjor, hetimet e ASHK-së. Burimi: <http://www.caa.gov.al>
8. Broshura lidhur me të drejtën e konkurrencës, të tilla si: “E drejta e konkurrencës dhe konsumatori”, “Çështje të konkurrencës në ekonomi”. Burimi: <http://www.caa.gov.al/file/publications/Broshura%20AK.pdf>
9. Politika kombëtare e konkurrencës, miratuar nga Autoriteti i Konkurrencës me Vendimin numër 43, datë 28.12.2006, në zbatim të Nenit 24/a të Ligjit nr. 9121, “Për mbrojtjen e konkurrencës”. Burimi: [http://www.caa.gov.al/file/publications/POLITIKA_eng\[1\].pdf](http://www.caa.gov.al/file/publications/POLITIKA_eng[1].pdf)
10. Buletini Zyrtar nr. 1, Tiranë 2007 (përfshin të gjitha vendimet e Komisionit të Konkurrencës për vitet 2005 – 2007). Burimi: http://www.caa.gov.al/file/publications/official_journal.pdf
11. Buletini Zyrtar nr. 2, Tiranë 2008 (përfshin të gjitha vendimet e Komisionit të Konkurrencës nga viti 2007). Burimi: <http://www.caa.gov.al/file/publikimet/buletini%202-1.pdf>
12. Buletini Zyrtar nr. 3, Tiranë 2008 (përfshin të gjitha vendimet e Komisionit të Konkurrencës nga viti 2008). Burimi: http://www.caa.gov.al/file/publikimet/buletini_3.pdf
13. Rregullore për “Marrëveshjet me rëndësi të vogël”. Burimi: <http://www.caa.gov.al/file/kuadri/Regulation%20on%20agreements%20of%20minor%20importance.pdf>
14. Rregullore për gjobot dhe lehtësimin prej tyre. Burimi: <http://www.caa.gov.al/file/kuadri/Regulation%20on%20fines%20and%20leniency.pdf>

15. Rregullore për funksionimin e Autoritetit të Konkurrencës. Burimi:
<http://www.caa.gov.al/file/kuadri/Regulation%20On%20the%20Functioning%20CAA.pdf>
16. Disa shtesa dhe ndryshime në Rregulloren “Për funksionimin e Autoritetit të Konkurrencës”. Burimi:
<http://www.caa.gov.al/file/kuadri/Some%20additions%20and%20ammendments.pdf>

4.3 Burime të tjera të së drejtës së konkurrencës dhe politikës së konkurrencës

Rrjeti Ndërkombëtar i Konkurrencës, Praktikant e rekomanduara për procedurat e njoftimit të bashkimeve. Burimi:
<http://www.internationalcompetitionnetwork.org/uploads/library/doc588.pdf>

4.4 Aktorët e intervistuar nga eksperti vendor i PACA-s, Z. Zef Preci

Nr.	Institucioni	Drejtori ekzekutiv	Faqja zyrtare	Kontakti
A - Agjencitë/ Institucionet publike				
1	Subjekti Rregullator i Telekomunikimit	-		E-mail: info@ert.gov.al Tel: 259571
2	Autoriteti Rregullator i Energjisë	Bujar Nepravishta	www.ere.gov.al	Tel/Fax: + 355 4 222963 E-mail: erealb@ere.gov.al
3	Autoriteti Mbikëqyrës Financiar	Elisabeta Gjoni	www.amf.gov.al	E-mail: konsumatori@amf.gov.al Tel.: +355 4 2269 329
4	Agjencia e Prokurimit Publik	Mursel Rraci	www.app.gov.al	Tel.: & Fax. 23 04 34, Tel. 23 26 52, Email: infoapp@app.gov.al
5	Zyra Shqiptare e Patentave dhe Markave Tregtare	Safet Sula	www.alpto.gov.al	Tel/Fax: +355-(0)-4-2234-412 E-mail: ssula@alpto.gov.al
6	Qendra Kombëtare e Regjistrimit	Eneida Guria	www.qkr.gov.al	Tel.: +355 4 250066 Fax: +355 4 255532 E-mail: info@qkr.gov.al
7	Këshilli i Lartë i Drejtësisë	Kreshnik Spahiu	www.kld.al	Tel./Fax.: 259817 E-Mail : office@kld.al

Nr.	Institucioni	Drejtori ekzekutiv	Faqja zyrtare	Kontakti
B - Organizatat / Konsulenca dhe Firmat Ligjore Ndërkombëtare				
8	PETROLIFERA	-	www.gruppopir.com/en/la-petroliera-italo-albanese	Tel: +355 033 231100 / Fax 033 237800 E-mail: pia@gruppopir.com

9	Bankers Petroleum Ltd	Richard L. Ferguson	www.bankerspetroleum.com/index.php?page=albania	Office: +355-(0)3422-0845/46/47 Mobile: +355-(0)6940-74514 E-mail: rlferguson@bankerspetroleum.com
10	Shoqata e Investitorëve të Huaj	Marinela Jazoj	www.fiaalbania.com/	Phone/Fax: ++355 4 22 25 553 Mobile: 0682055818/ 0692034469 E-mail: fiaalb@Shqipëriaonline.net
11	Deloitte & Touché	Maksim Caslli	www.deloitte.com/al	-
12	Boga associates	Genc Boga	www.bogaligj.com	Tel: +355 4 225 1050 E-mail: gboga@bogaligj.com
13	KPMG	Anila Goxhaj	www.kpmg.com.al	Tel: +355 4 227 4524 E-mail: al-office@kpmg.com agoxhaj@kpmg.com
14	Wolf Theiss	Sokol Nako	www.wolftheiss.com/index.php/Albania.html	Tel.: +355 4 2274 521 /Fax. 4 2274 521 Mobile: +355 682031896 E-mail sokol.nako@wolftheiss.com

Nr.	Institucioni	Drejtori ekzekutiv	Faqja zyrtare	Kontakti
C - Organizatat/OJQ-të e biznesit				
15	Dhoma e Tregtisë dhe Industrisë, Tiranë	Nikolin Jaka	www.cci.al/	Tel.: +355 4 22 30 284 / Fax: 22 27 997 E-mail: sekretaria@cci.al
16	Dhoma Amerikane e Tregtisë në Tiranë	Floreta Luli-Faber	www.amcham.com.al	Tel.: +355 (0)4 2259779/ 069 20 48 168 E-mail: floreta@amcham.com.al
17	Shoqata e Bankave të Shqipërisë	Gazmend Kadriu	www.aab.al	Tel.:+355 4 2280 372 E-mail: Sekretariati@aab-al.org
18	KonfIndustria	Gjergj Buxhuku		

Nr.	Institucioni	Drejtori ekzekutiv	Faqja zyrtare	Kontakti
D - Shoqatat, OJF-të				
19	Transparency International Albania	Lutfi Dervishi	www.tia.al Error! Hyperlink reference not valid.	Tel.: +355 4 22 67 457 E-mail(s): leginet@Shqipëriaonline.net
20	Instituti i Alternativave të Zhvillimit dhe Kërkimit	Auron Pasha	www.idra-al.org	Tel: +355 4 253288 Tel/Fax: +355 4 253352 E-mail: idra@albic.net
22	Shoqata për Mbrojtjen e Konsumatorit	Altin Goxhaj	www.konsumatori.org	Tel.: 67 20 0 45 45 E-mail: konsumatori@gmail.com / konsumatorishqiptar@gmail.com

5 SHTOJCAT

5.1 Shtojca 1: Fragmente të shkëputura nga Politika Kombëtare e Konkurrencës

Autoriteti i Konkurrencës synon⁷:

- të jetë një institucion i pavarur publik, me pushtetin dhe kapacitet e nevojshme për të ndërmarrë veprime aktive ndaj qëndrimeve anti-konkurrese dhe për të krijuar një mjedis prokonkurrese;
- të jetë një arbitër i drejtë, që siguron një konkurrencë të lirë dhe efektive, midis aktorëve të tregut, ashtu si në një lojë futboll, ku të gjithë janë të kënaqur, nëse secili luan sipas rregullave;
- që politika e konkurrencës dhe zbatimi i saj të sigurojë që të gjithë aktorët e tregut të konkurrojnë dhe të fitojnë vetëm mbi bazën e meritave;
- të japë një ndihmesë të rëndësishme në procesin e krijimit të një ekonomie konkurrese në tregun rajonal dhe atë evropian;
- plotësimin e mëtejshëm të kuadrit ligjor me akte nënligjore, si: rregullore, udhëzues, sipas kërkesave të MSA-së dhe zbatimin me përpikëri të tyre.
- hartimin dhe zbatimin efektiv të politikës kombëtare të konkurrencës;
- monitorimin dhe analizën e kushteve të tregut për zhvillimin e konkurrencës së lirë dhe efektive;
- të jetë avokat i konkurrencës, duke u dhënë vlerësime e rekomandime komisioneve parlamentare, organeve të administratës qendrore e vendore dhe institucioneve të tjera publike, shoqatave tregtare, sindikatave, shoqatave të konsumatorit, dhomave të tregtisë dhe të industrisë, për zhvillimin e politikave sektoriale, si dhe strategji e politika të tjera që lidhen me konkurrencën dhe legjislacionin në këtë fushë;
- të bashkëpunojë me institucionet e tjera të administratës qendrore dhe vendore, me entet rregullatore, institucionet e tjera publike dhe private, vendase dhe të huaja, për çështje që lidhen me konkurrencën;

---

⁷ Sipas Politikës Kombëtare të Konkurrencës, miratuar nga Autoriteti i Konkurrencës me Vendimin numër 43, datë 28.12.2006, në zbatim të Nenit 24/a, Ligji numër 9121, "Për mbrojtjen e konkurrencës", f. 17-18

- të vendosë lidhje dhe partneritet të ndërsjellë dypalësh dhe shumëpalësh, rajonal dhe ndërkombëtar, për të realizuar zbatim efektiv të ligjit dhe të politikës së konkurrencës;
- të vendosë kontakte të ndërsjella me autoritetet homologe në rajon dhe më gjerë, për të siguruar shkëmbimin e informacioneve për çështjet e zbatimit të politikës së konkurrencës;
- të marrë pjesë në mënyrë aktive në veprimtari të ndryshme trajnuese brenda dhe jashtë vendit, lidhur me forcimin e kapaciteteve administrative, si dhe në të gjitha veprimtaritë e tjera (seminare, konferenca etj.), që kanë të bëjnë me konkurrencën në rajon dhe më gjerë.

5.2 Shtojca 2: Përafrimi i legjislacionit

Konkretisht, Autoriteti i Konkurrencës ka miratuar dhe përafruar një sërë rregullore, udhëzimesh dhe raportesh të Komisionit Evropian duke i përfshirë ato në kuadrin e brendshëm ligjor të Autoritetit të Konkurrencës. Po kështu, ai ka ndryshuar disa prej rregulloreve dhe institucioneve dule pasqyruar legjislacionin e ri evropian në fushën e konkurrencës.

Kuadri ligjor i Autoritetit të Konkurrencës përbëhet nga aktet e mëposhtme të cilat gjenden në faqen zyrtare të Autoritetit të Konkurrencës www.caa.gov.al.

- Ligji numër 10.317, datë 16.09.2010 "Për disa shtesa dhe ndryshime në Ligjin numër 9121, datë 28.07.2003 "Për mbrojtjen e konkurrencës", gjendet në Bibliotekën e Akteve Ligjore – Përmbajtja e Aktit: LIGJ, (Referenca: <http://80.78.70.231/pls/kuv/f?p=201:Ligi:10317:16.09.2010>)
- Ligji numër 9121, datë 28.07.2003 "Për mbrojtjen e konkurrencës" (i ndryshuar) (Përshtatur dhe përafruar me Traktatin e Lisbonës për rregullat e funksionimit të Bashkimit Evropian, nr. 1 / 2003, datë 16 dhjetor 2002 (datë 16 dhjetor 2002) të Këshillit Evropian (EC) "Për zbatimin e rregullave të konkurrencës sipas neneve 81 dhe 82 të Traktatit", 32003R0001 (OJ L 1, 4.1.2003, f. 1-25, etj.).
- Rregullore "Për funksionimin e Autoritetit të Konkurrencës" miratuar me Vendimin numër 58, datë 15.10.2007, ndryshuar me Vendimin numër 115, datë 26.05.2009;
- Rregullore "Për procedurat e përqendrimit të ndërmarrjet" miratuar me Vendimin numër 80, datë 05/06/2008 (Përshtatur dhe përafruar me Rregulloren 32004R0139 të Këshillit, (EC) Nr. 139/2004, datë 20 janar 2004, për kontrollin e përqendrimeve ndërmjet ndërmarrjeve (Rregullore e Përqendrimeve) (OJ L024, 29/01/2004, f. 0001-0022).

- Udhëzimi "Forma e plotë e njoftimit të përqendrimit" dhe Shtojcat I dhe II të lidhura me të, miratuar me Vendimin numër 82, datë 23.06.2008, të Komisionit të Konkurrencës (Përshtatur dhe përafuar me Rregulloren nr. 802/2004, datë 7 prill 2004 të Komisionit Evropian, për zbatimin e Rregullores nr. 139/2004 të Këshillit, për kontrollin e përqendrimeve ndërmjet ndërmarrjeve (32004R0802));
- Rregullore "Për përcaktimin e shpenzimeve për të ndjekur procedurën pranë ASHK-së", miratuar me Vendimin numër 10, datë 29.06.2004, të Komisionit të Konkurrencës;
- Udhëzime për formën e njoftimit të marrëveshjeve dhe formularët e njoftimit të marrëveshjeve;
- Rregullore "Për gjobat dhe lehtësimin prej tyre", miratuar me Vendimin numër 120, datë 10.09.2009, të Komisionit të Konkurrencës (Njoftim i përshtatur dhe përafuar 2006 / C 298/11, datë 08.12.2006, i Komisionit Evropian "Për imunitetin ndaj gjobave dhe zvogëlimi i tyre në rastet e karteleve" 52006XC1208 (2004) (OJ C 298, 08/12/2006, f. 0017-0022) Udhëzim 2006 / C 210.02, i Komisionit Evropian, datë 01.09.2006 "Për metodologjinë e llogaritjes së gjobave sipas nenit 23 (2) (a) të Rregullores 1 / 2003" 52006XC0901 (2001) (2006 / C 210/02) (OJ C 210, f. 2-5);
- Kodi i Etikës i Autoritetit të Konkurrencës, miratuar me Vendimin numër 69, datë 24.12.2007, të Komisionit të Konkurrencës (model i përafërt me Kodin italian të Etikës).
- Udhëzim "Për përkufizimin e tregut", miratuar me Vendimin numër 76, datë 07.06.2008, të Komisionit të Konkurrencës (Njoftim i Komisionit për përkufizimin e tregut përkatës për qëllimet e Ligjit të Konkurrencës të Komunitetit (97 / C 372/03)
- Udhëzim "Për efektet e vlerësimit të legjislacionit për konkurrencën", miratuar me Vendimin numër 68, datë 24.12.2007, të Komisionit të Konkurrencës;
- Rregullore "Për parandalimin e konfliktit të interesit në Autoritetin e Konkurrencës" miratuar me Vendimin numër 83, datë 02.07.2008, të Komisionit të Konkurrencës;
- Rregullore "Për marrëveshjet me rëndësi të vogël", miratuar me Vendimin numër 121, datë 10.09.2009, të Komisionit të Konkurrencës (Njoftim i Komisionit për marrëveshjet me rëndësi të vogël të cilat nuk e kufizojnë ndjeshëm konkurrencën sipas nenit 81 (1) të Traktatit (*de minimis*) Gazeta Zyrtare C 368, 22/12/2001n f. 0013-0015 (52001XC1222 (03)
- Udhëzim "Për vlerësimin e marrëveshjeve vertikale" miratuar me Vendimin numër 145, datë 15.04.2010, të Komisionit të Konkurrencës (Udhëzime të Komisionit për kufizimet vertikale (2000 / C 291/01));

- Udhëzim “Për vlerësimin e marrëveshjeve horizontale” miratuar me Vendimin numër 137, datë 05.02.2010, të Komisionit të Konkurrencës (Udhëzime të Komisionit për zbatueshmërinë e nenit 81 të Traktatit për marrëveshjet horizontale të bashkëpunimit (2001 / C 3 / 02)
- Udhëzim “Për vlerësimin e përqendrimeve johorizontale dhe konglomerate ndërmjet ndërmarrjeve”, miratuar me Vendimin numër 132, datë 07.12.2009, të Komisionit të Konkurrencës (Udhëzim për vlerësimin e përqendrimeve johorizontale sipas Rregullores së Këshillit për kontrollin e përqendrimeve ndërmjet ndërmarrjeve (2008 / C 265/07)
- Udhëzimi “Për vlerësimin e marrëveshjeve horizontale ndërmjet ndërmarrjeve”, miratuar me Vendimin numër 131, datë 07.12.2009, të Komisionit të Konkurrencës (Udhëzim për vlerësimin e përqendrimeve horizontale sipas Rregullores së Këshillit për kontrollin e përqendrimeve ndërmjet ndërmarrjeve (2004 / C 31/03)).
- Formulari i ankesës (sipas modelit të BE-së).

5.3 Shtojca 3: Projekt-ligji për ASHK-në në përgatitje⁸

Autoriteti i Konkurrencës ka parashikuar të miratojë dhe përafrojë rregulloret përkatëse, të cilat parashikojnë përjashtimin e këtyre kategorive të marrëveshjeve, të tilla si:

- “Për Kategoritë e Marrëveshjeve të Kërkimit dhe Zhvillimit” në pajtim me Rregulloren numër 2659/2000, datë 29 nëntor 2000 (datë 29.11.2000, data e hyrjes në fuqi 01.01.2001) të Komisionit Evropian “Për zbatimin e nenit 81/3 të Traktatit për kategoritë e marrëveshjeve të kërkimit dhe zhvillimit” 32000R2659, (EC) (OJ L 304, 05/12/2000 f. 007-0012),
- Rregullore “Për kategoritë e marrëveshjeve të specializimit” në pajtim me Rregulloren numër 2658/2000, datë 29 nëntor 2000 (Datë 29.11.2000, data e hyrjes në fuqi 01.01.2001) të Komisionit Evropian “Për zbatimin e nenit 81/3 të Traktatit për kategoritë e marrëveshjeve të specializimit” 32000R2658 (CE) (OJ L304, 05/12/2000, f. 0003-0006),
- Rregullore “Për kategoritë e marrëveshjeve të transferimit të teknologjisë”, në pajtim me Rregulloren numër 772/2005, datë 27.04.2004 (datë 27.04.2004, data e hyrjes në fuqi 01.05.2004) të Komisionit Evropian “Për zbatimin e nenit 81/3 të Traktatit për kategoritë e marrëveshjeve të transferimit të teknologjisë” 32004R0772 (EC) (OJ L123, 27/04/2004, f. 0011-0017) etj.

---

⁸ Informacioni bazohet në komunikimin ndërmjet Zef Precit dhe Kryetares së ASHK-së, nëntor 2010.